КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгада харюу.

МЯХА, hҮ ЕХЭЭР АБАХАБДИ
гэжэ республикымнай малшад мэдүүлнэ

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 146 (9900) | 1962 оной июнийн 22, пятница | Сэн 2 мүнгэн

Малай ашаг шэмэ ехээр аад, үнэгүйгөөр абаха

..С-эй Центральна Комитедэй, ..хэ правительствын Хандал.. республикымнай ажалшад ха.. дэмжэлгээр угтан абаад, эр.. ажалаараа харюусажа эхилээ. ..л партимнай хүдөөгэй бүхы ..адта, тэрэ тоодо бүхы мал.. хандажа, мяха, hү ехээр .. хүн зонойнгоо эрилтэ, хэ..жые хүсэд дүүрэн хангадаг ..е уряалба. Тиигээд малша..рда тодорхой имэнүүд зорил..яа гэбэл: тарялангай газарай ..ектар бүридэ 75 центнер, эд..н бусад газарай 100 га бү..16 центнер мяха абаха, харин ..ие түйлаһан ажахынууд та..гай 100 гектар бүридэ 100 .. центнер мяха абахын, мүн ..хээр абахын түлөө тэмсэхэ ...

.. зорилгые дүүргэхэ арга бо.. манай ажахынуудта дүүрэн ..ансал тэрэниие һайнаар ашаг..шухала, малшадай зүгһөө хү..ролдолго, эдэбхи үүсхэл гар..а болоно. Ондоогоор хэлэбэл, hүн — малшадай гарта!

..өө сагта малшад имэ зорил..үргэхын тула юу хэхэ боло.. Энээндэ парти, правительство ..нгөө Хандалга соо сэхэ ха..гөө.

.. түрүүн малдаа бардам хүрэ..һэ тэжээл бэлдэхэ хэрэгтэй. .. байбал, мяха, тоһон байха ..радай сэсэн мэргэн һургаа..рохон зуурашье мартажа ..гүй.

..өө жэл манай колхоз, совхо..62 мянга шахуу гектарта ку.. тарижа дүүргэбэ. Мүн го..обы, саахарай свёкло гэхэ мэ..ргаса ехээр үгэдэг, шэмэтэй ..нууд нилээдгүй ехэ талмай .. таригдаа. Энээниие һайнаар ..алжа, үндэр ургаса абаха .. хүдөөгэй ажалшадай эгээл ..хы зорилго мүн. Малдаа ..хадай, хоёр жэлэй тэжээлэй ..эй байхын түлөө мүрысөөн ..р дэлгэрхэ бэзэ гэжэ найдаг.. Тэрэшэлэн гектар бүриһөө ..эй единицэ ехээр абажа, олэн ..тэжээхэ гэһэн серпуховойхи..үсхэлээр дэлгэрһэн мүрысөө..ые улам шангаар бадаруул..тойбди.

..жхыгөөр хэлэхэдэ, мүнөө жэл .. бүхы мал һүрэгые үбһэ та..р дутамаггүй хангаха яба..ханизатор, малшан бүхэнэй ..эй уялга болоно.

.. мяха, hү, гансашье ехээр ..харин үнэгүйгөөр абахые пар..правительствамнай уряална. .. мал ажалай продуктнуудай ..нгэй мүнөөнэй хэмжээндэ ..ань, — гэжэ КПСС-эй Цент.. Комитедэй, СССР-эй Ми..үдэй Соведэй Хандалга соо ..нэ, — худалдан абалгын ..үндэр сэншье зохихо үрэ ..шадахагүй гэжэ колхозни.. совхозуудай хүдэлмэрилэг..лгохо ёһотой. Мүнөө зарим ..үдай мал ажал тон ахир .. эрхилэгдэнэ, тиигээд мяха .. тула дашье ехэ хүсэн, ехэ .. гаргагдана, худалдан абал..на сэнгээршье тэрэнэй бүг..гүй байһыень хараада аба..тай».

..хэлэгдээшэ манай республи..онхи ажахынуудта сэхэ ха.. Тэдэнэр малай ашаг шэмын ..үнэ сэнгые хямдаруулхаһаа .., жэлһээ жэлдэ ехэ болго..ань гэмшэлтэй. Хараад ..эрбээ республикымнай совхо..59 ондо дунда зэргээр цент..эй мяха абахадаа 57,6 тү..ргашалдаг байгаа һаа, 1961 ..4,25 түхэриг, центнер га..а абахадаа тэрэл жэлнүүд..6 түхэригһөө 134,17 түхэ.. ..тнер hү абахадаа 13,64 ..өө 15,7 түхэриг хүрэтэр .. байха юм.

..э зарим ажахынууд бүри.. гаргаша хэһэн байна. Жэ.. Иисэнгын совхозой центнер ..мяханай өөрынь үнэ сэн ..5,8 түхэриг, «Эрдэм» сов.. центнер үхэрэй мяханай ..үнэ сэн 88,15 түхэриг бо..хэдэ зарим колхозууд бүри.. гаргаша хэһэн байха.

Энээнэй шалтагаан юуб? Нэгэдэхеэр, малай тэжээл үнэтэй болоно. 1961 ондо дунда зэргээр республикымнай совхозууд 1959 онойхиһоо центнер силос болон үбһэнэй өөрынь үнэ сэнгые 3 мүнгөөр, хартаабхын үнэ сэнгые 98 мүнгөөр, корнеплодуудай үнэ сэнгые 85 мүнгөөр дээшэлүүлээ. Хоёрдохёор, мал ажалай хүшэр хүндэ хүдэлмэри багаар оньһожоруулагдана. Малай байрын шэбхэ шабааһа арилгаха хүдэлмэри эгээл хүндэ хүдэлмэриин тоодо ородог. Теэд энэ хүдэлмэри республика доторнай оройдоол 1,5 процент, тэжээл тараажа үгэхэ хүдэлмэри миил 1 процент оньһожоруулагданхай. Үнеэ һааха «ёлочка» арга хараад үзэе. Даншье удаанаар, ахир тулюураар ажахынуудта нэбтэрүүлэгдэнэ. Хяагтын аймагай колхоз, совхозууд тиимэ 37 түхеэрэлгэтэй юм. Теэд тэдэнэйнь 20 гараниинь хүдэлнэгүй. Энэл даа, hү багаар аад, үнэтэйгөөр абадагай гол шалтагаан.

Үшөө ажалай эмхидхэл болон түлөөһэ муу гэжэ нэмэжэ хэлэе. Зарим ажахынуудта ажалшадые материальна талаар урмашуулха хэрэг хайша хэрэг эмхидхэгдэнхэй. Ажахын тоосоон муугаар, ёһо тэдыгээр, ажахын онсо илгаае хараада абангүй нэбтэрүүлэгдэнэ, зарим газарта нэбтэрүүлхэшье гэжэ оролдоногүй. Мухар-Шэбэрэй «Знамя Ленина» колхозой хонидой зарим отаранууд ажахын тоосоондо ороһон нэрэтэй аад, хонишодой абаха салингай фонд гаргагдаагүй, хонишод өөһэдөө энээн тухай юушье мэдэхэгүй байшоо. Энээнһээ ямар аша үрэ хүлеэлтэйб?!

Эгээл тиимэ дээрэһээнь малай хямда өөрын үнэ сэнтэй ашаг шэмэ абахын тула колхоз, совхозуудта ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, хямда сэнтэй тэжээл бэлэдхэжэ абаха, фермэнүүдэй хүдэлмэриие оньһожоруулха хэрэгтэй гэжэ Хандалга соо онсолон тэмдэглэгдэнэ. Имагтал имэл аргаар манай түрүү ажахынууд хүгжэнэ. Юуб гэхэдэ, мяха, һүнэй өөрынь үнэ сэнгэй хямда байха бүри худалдан абалгын шэнэ сэн ажахынуудта ашаг олзо ехээр үгэхэ ха юм.

Тиимэл ушарһаа партиин Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет хүдөө тосхоной ажалшад, таанадта хандан, иигэжэ хэлэнэ: «...юумэ худалдан абалгын сэнгые дээшэлүүлһэн ушар мал ажалһаа абтадаг ашаг шэмын өөрынь үнэ сэн хямдаруулхын түлөө тэмсэлые һулаpуулхагүй, харин центнер мяха, hү абахын түлөө гаргагдадаг хүсэ ба зөөри бага болгохо хэрэгые тон шухала, хойшолуулашагүй зорилго болгон табина».

Малшад үшөө ямар зорилготойб гэхэдэ, эмэ мал бүхэнһөө түл абаха, мяханай малые богонихон болзорой туршада бага гаргашатайгаар шахан таргалуулаад, гүрэндэ тушааха, илангаяа гахай, шубуу олоор үсхэбэрилхэ болоно. Харин мүнөө жэлэйхидэл адли хони, хурьгадаа олоор гарзалуулһан, эхэ малаа олоор һубайруулһан ушар огтолон усадхагдаха ёһотой. Гадна hү һаалгые эрид дээшэлүүлхэ, hү һаалиин гүүртэ бүхэн «ёлочка» аргаар үнеэдээ һаахын түлөө оролдохо болоно. Тобшохоноор хэлэбэл, манай ороной, мүн республикынгаашье түрүү малшадай дүй дүршэл түргөөр халан абажа, ажалдаа нэбтэрүүлхын түлөө тэмсэхэ шухала. Манай республикын түрүүшүүлые нэрлэһэнэй үлүү гэжэ һанагдана. Тэдэнэрэй нэрэ соло, ажал хэрэгынь үдэр бүри үргэнөөр тунхаглагдажа, хэлэгдэжэ байдаг.

Энэ хэрэг гансашье малшадай бэшэ, харин колхоз, совхозуудай партийна организацинуудай, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй, тоо бүридхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр бүриин анхарал доро байха ёһотой.

Мүн нютагуудай үйлэдбэриин управленинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд, КПСС-эй райкомууд, аймагай Соведүүд энэ талаар ехэ эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха зэргэтэй. Тэдэнэр республикынгаа түрүү ажахынуудай дүй дүршэлдэ колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые һургажа, үйлэдбэрэе эмхидхэхэ түрүү онол аргаар тэдэниие зэбсэгжүүлхэ уялгатай.

Мяха, hү ехээр, үнэгүйгөөр абалга мүнөө коммунис байгуулалтын эгээн шухала, эгээн габшагай хэрэг болонхой. Энээнэй түлөө социалис мүрысөөнэй дүлэн хаа хаанагүй үргэнөөр бадараг лэ!

Иван Куприянович Трифоновые эрхим малшан гэжэ Тарбагатайн «Искра» колхозой гэшүүд дэмы хэлсэдэггүй. Энэмнай 17 жэлэй туршада мал адуулжа ябана бшуу.

Түрүү малшан хүбүүнтэеэ хамта 138 буруунуудые даажа абаад, тэрэнээ оролдосотойгоор адуулжа, сүүдхэдэ 600—700 граммаар нэмээнэ. Зураг дээрэ: мал адуулагша И. К. Трифонов.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

Ноёхоной һаалишадай амжалта

Сэлэнгын XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишад 1962 ондо hү һаалгаар абаһан социалис уялгаяа бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө үсэд шангаар тэмсэнэ.

Үнгэрэгшэ һарада үүлтэртэ фермын һаалишад (фермые даагша зоотехник Г. Гармаев) ехэ амжалта туйлаа. Тэдэнэр һара соо үнеэн бүриһөө 191 литр hү һааһан. Байгша оной табан һарада үнеэн бүриһөө 759 литр, фермээрээ 62 мянга 256 литр hү һаагаа.

Ноёхоной һаалишадай мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ жагсаһан, нютаг голдоо суурхаһан Янжима Лумбунова, Хандацу Цыдыпова, Дарицу Будаева, Хандацу Цацаева гэгшэд сүүдхэдэ үнеэн бүриһөө 10—12 литр hү һаана.

Июль һара соо эндэхи һаалишад 100 мянган литр гэхэгү, али үнеэн бүриһөө 220—240 литр hү һааха гэжэ шиидэнхэй. Энэ нангин зорилгоёо хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула малшад шэн габьяата ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Жэшээлхэдэ, үүлтэртэ фермынхид малаа зунай байрада гаргажа, ургаса ногоогоор, марса хужараар элбэг газарта адуулжа, бэлшээри дээрэнь үдэрэй гурба дахин һааһаар хорёод хонобо.

Колхозой правлени болон партийна комитет малшадайнгаа эдэбхи үүсхэлые али болохоор дэмжэдэг, урма зорилгыень бадараадаг заншалтай. Жэшээлхэдэ, hү һаалгынгаа түсэб амжалтатайгаар дүүргэжэ байһан һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэришэдтэ 10 хоног бүхэндэ үнэтэ бэлэгүүд, мүнгэн шан үгэдэг, түрүү фермын һаалишадта дамжуулгын Улаан туг барюулдаг.

Һаяхан КПСС-эй Сэлэнгын райкомой нэгэдэхи секретарь П. Н. Иванов аймагай һаалишадай мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ гараһан Ноёхоной һаалишадта аймагай гүйсэдкомой, КПСС-эй райкомой дамжуулгын Улаан туг барюулаа.

Р. Балданов,
манай корр.

ӨӨРЫНЬ ҮНЭ СЭН ХЯМДАРХА

Эдэ үдэрнүүдтэ колхозой алишье фермэ, гүүртэнүүд дээгүүр ябахада, хүн бүхэн КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалга тухай зүрхэ сэдьхэлээ хананлгяар хөөрэлдэнэ.

Тиигэншьегүй яахаб даа. Парти, правительствамнай адууһа малай ашаг шэмэ, hү, мяха элбэг ехээр, гаргаша багатайгаар абахын тула юу хэхэ, ямараар хүдэлхэ ёһотойбди гэжэ ажалшан, малшан бүхэндэ сэхэ хандана ха юм. Илангаяа ажахы бүхэнэй арга боломжые зүбөөр хэрэглэхэ, элирүүлэгдээгүй нөөсэнүүдые бэдэрэн ашаглаха тухай тодоор хэлэгдэнэ.

Үнэндөө колхоз, совхозуудта бии байһан арга боломжо үшөөл хүсэд һайнаар хэрэглэгдэнэ гэхын аргагүй. Жэшээнь, манай колхозые абаад үзэе. Байгша ондо артельнай бүхыдөө 2100 центнер мяха, 9800 центнер hү, 298 мянган үндэгэ, оройдоол 30 центнер нооһо худалдаха түсэбтэй юм. Тиихэдэ хамта 1926 толгой эбэртэ бодо мал, тэрэ тоодо 700 үнеэд, 1600 гахай, 1500 гаран хонитойбди.

Теэд адууһа малаа бүри түргэн олошоруулжа, түбхын түрүүндэ мяха, hү мүнөөнэйхиһөө һураггүй ехээр абаха арга боломжо манда яһала бии гээшэ. Илангаяа гахай олоор үсхэбэрилжэ, жэлэй түрүүшын хахадта эрхим шанартай мяха Эхэ орондоо ехээр үгэхэ аргатайбди. Энээниие хараада абан, манай колхозойхид гахай үсхэбэрилгэдэ гол анхарал хандуулжа, фермэнүүдэйнгээ ажалые шэнэ, зүб гуримаар эмхидхэжэ эхилээ. Энээнһээ урагша комплексно бригада бүхэн түс тустаа гахайн фермэтэй, тиигээд өөһэдөө поршоонхо абажа түлжүүлээд, шахажа тушаадаг байгаа гээшэ. Тиимэһээ гахаймнай мяханай өөрын үнэ тон ехэ болодог һэн. Харин мүнөө жэжэ фермэнүүдээ нэгэдхэжэ, тусгаар шэглэлтэй болгообди. Жэшээнь, нэгэ фермэдэ имагтал эхэ гахай байлгагдажа, түрүүлэгдээд түлынь нүгөө фермэдэнь түлжүүлэгдэдэг. Гурбадахи фермэмнай гансал шахажа тушаагаад байдаг юм. Тэндэхи ажал ехэтэй хүдэлмэри түлэб оньһожоруулагдажа байнхай. Эдэ бүгэдын ашаар нэгэ хүн олон гахай даагаад хараха аргатай боложо, абтаһан гахайн мяханай центнер бүхэнэй өөрынь үнэ сэн 110 түхэригтэ хүрөө. Харин нёдондо, урзанда тэрэмнай 170—200 шахуу түхэригтэ болоо һэн.

Байгша ондо колхозой түрүү гахайшан П. Бурдуковский гансаараа мянган гахай шахажа, тус бүриинь 100 килограмм шэгнүүртэйгээр тушаахын түлөө тэмсэнэ.

Саашадаа хямда сэнтэй үхэрэй, хониной мяха, мүн hү, нооһо ехээр абадаг болохын тула ургаса багатай бэлшээри, сабшалангай газарые хахалжа, тэжээлэй ургамалнуудые ехээр таряад, һайнаар ургуулдаг болохо зэргэтэйбди. Юуб гэхэдэ, манай эндэ хабар, намар газарай шииг нойто ехэтэйдэ адууһа малай бэлшэхэнь бэрхэтэй болодог. Тиимэһээ эбэртэ бодо малаа, илангаяа үнеэдээ, хонидоо жэлэй дүрбэн сагта газаа байлгаад, эдеэлүүлдэг болоо һаамнай дээрэ гэжэ һанагдана. Энээн тушаа үшөө һайса бодомжолжо, шэнжэлжэ үзэхэбди. Тиигэбэл, колхознай оройдоол 1500 хонитой бэшэ, харин ядахын сагта 8—9 мянган хонитой боложо, олзо доход ехээр абаха һэн. Хэнэйшье мэдэһээр энэ һалбариһаа эгээл хямда сэнтэй мяхан, нооһон ехэ абтана бшуу. Гадна манай аймагһаа хойшоо Баунта нютаг хүрэтэр ой тайгаар малай бэлшэхэдэ таатай зохид газар бии. Энэ жэлдэ тэндэ 300 гаран эмэ буруу, хашарагуудые абаашаад, адуулжа байнабди. Саашадаа тэдэ холын бэлшээриие зүбөөр ашаглахын тула ехэ хүдэлмэри хэхэбди.

Байгша ондо хамта 2500 гектарта орооһо таряа, 360 га кукуруза, мүн 900 га тэжээлэй элдэб ургамалнууд таригданхай. Тэдэнээ һайнаар харууһалжа, зүбөөр ургуулжа, адууһа малаа үбһэ тэжээлээр гүйсэд хангахын түлөө бүхы хүсэеэ зорюулнабди.

Колхознай гүрэндэ мяха, hү, үндэгэ худалдаха хахад жэлэй түсэб дүүргэхэ дүтэлөө. Тиихэдэ зарим һаалишад, малшаднай урдаа табиһан зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Жэшээлхэдэ, һаалишад П. Спирина, И. Патрущева болон бусад үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 980—1000 литр hү һаанхай.

Тиигэжэ манай артелиинхид парти, правительствынгаа анхарал оролдолгодо бодото ажалаараа харюусахын тула бүхы хүсэ шадалаа зорюулна.

А. Шатов,
Прибайкалиин аймагай «Прибайкалец» колхозой түрүүлэгшэ.

БАТА БЭХИ ХАНИ БАРИСААН, НЭГЭ УГ ЗОРИЛГО

БУХАРЕСТ, июнийн 20. (ТАСС). «Гривица рошие» гэжэ Бухарестын заводой хүдэлмэришэдэй митинг дээрэ үсэгэлдэр үгэ хэлэхэ зуураа РРП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, РНР-гэй Гүрэнэй Соведэй түрүүлэгшэ Г. Георгиу-Деж иигэжэ хэлэбэ:

Н. С. Хрущев түрүүтэй Советскэ партийно-правительственна делегаци хоёрдохи удэрөө айлшалжа байна. Румын ба совет делегацинуудай хоорондо болоһон хэлсээнүүд хани барисаанай оршон байдалда боложо байна. Манай партинуудай, манай социалис оронуудай хоорондохи хани харилсаан хододоо имэ байдаг бшуу.

Октябриин мүндэлһэн оронтой, Ленинэй алдарта партитай Румыниин хүдэлмэришэн ангиин, коммунистнуудай үниндөө хойшо бүрилдэһэн хани барисаан тухай Г. Георгиу-Деж хөөрэбэ. Румыниин Арадай Республика Советскэ Союз хоёрой хоорондохи эбдэршэгүй хани барисаан хадаа бүхы румыниин арадай нангин хэрэг мүн.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ өөһэдынгөө хуби нэмэриие оруулан, оронуудай хоорондо хани харилсаа тогтоохо, буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ, хүсэдөөр хуряаха, сэрэг дайгүй, буу зэбсэггүй амгалан байдал тогтоохо гэһэн Советскэ Союзай хараа шугамые Румыни эрид шууд дэмжэжэ байна.

Удаань КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев үгэ хэлэбэ.

Совет арадай, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин үмэнэһөө Н. С. Хрущев митингдэ хабаадагшадые халуунаар амаршалаад, амжалта туйлахыень хүсэбэ.

Совет арадта аха дүүгэй талархал мэдүүлэн, Румыниин арад манай делегациие хани халуунаар угтана гээд Н. С. Хрущев хэлэбэ. Капиталис оронуудай түлөөлэгшэд энээниие хаража, ойлгожошье байгаа һаа, энээниие сэхэ мэдэрхэ аргань үгы. Юуб гэхэдэ, тиигэхэ болоо һаа, манай социалис хани харилсаанай бата нэгэдэлтэй, совет ба румын арадуудай хоорондохи аха дүүгэй хани барисаанай бата байһые мэдэрхэ ушартай болоно.

Саашань Н. С. Хрущев уласхоорондын зарим асуудалнууд тушаа тогтон хэлэбэ. Буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ, хүсэдөөр хуряахын, ядерна туршалга болюулхын түлөө тэмсэнэбди гээд Н. С. Хрущев мэдүүлбэ. Гэтэр, Америкынхид ба тэдэнэй Баруун оронуудай ханинар буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ, хүсэдөөр хуряаха договорһоо арсана. Ороноо хамгаалгые бэхижүүлхын тулада ракетэнүүдые, бомбонууд болон бэшэ зэбсэг хэхэ баатай болонобди. Ондоо арга байхагүй. Мүнөө үеын сэрэгэй техникэ ба зэбсэгээр хангагдаһан армитай байха болонобди.

Америкын ба Баруун Германиин генералнууд үгэ хэлэхэдээ Советскэ Союзые үгы хэжэ шадаха буу зэбсэг бии болгогдоо гээд һайрханад. Таарамжатай ушарта Холбоото Штадууд түрүүн үүсхэл гаргажа, манай ороной урдаһаа ядерна дай эхилхэбди гээд США-гай президент Кеннеди хэлэбэ. Энээниень ходо һанажа байха ёһотойбди, нүхэдүүд. Иигэжэ Америкын президент хэлээ, НАТО-до шиидхэхы һуури эзэлдэг Америкын генералнууд, немецкэ, гитлеровскэ генералнууд энээн тухай хэлэнэ бшуу.

Империалистнууд манние дайгаар занана. Дай эхилхынгээ урда тээ эдэнэр һайсахан бодожо үзэхэ ёһотой. Манай урдаһаа добтолхо гээшэ өөһэдөө өөһэдыгөө алаха гэһэн удхатай бшуу. Юуб гэхэдэ, дайсадһаа юушье үлэхөөр бэшэ харюугай сохилто үгэхэ аргатайбди. Холын хараа бодолтой хүнүүдынь энээниие ойлгожо, зүб тобшолол хэнэ.

Бидэнэр США-тай дайлалдахаа һананагүйбди гээд Н. С. Хрущев хэлэнэ; американецуудай толгой дээрэ боомбо хаяхаяа һананагүйбди, ямаршье арадта боомбо хаяхаяа һананагүйбди.

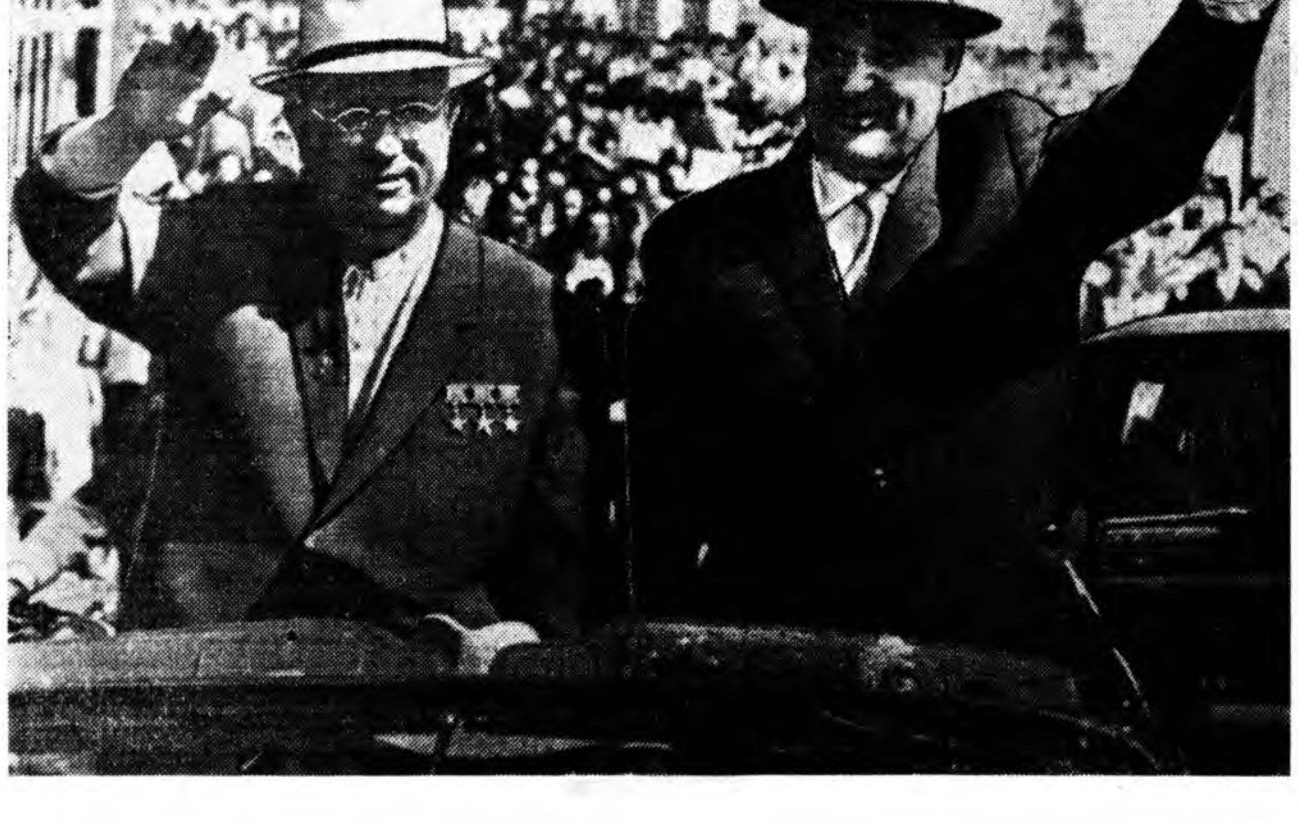
Германиин хоёр гүрэнүүлтэй эбэй договор баталжа, энээнэй үндэһөөр Баруун Берлиниие сүлөөтэ город болгон шиидхэхэ гэжэ США ба бэшэ оронуудта дурадханабди гээд Н. С. Хрущев саашань үргэлжэлүүлбэ. Хэрбээ иигэжэ ойлголсоогүй хадаа бидэнэр Германска Демократическа Республикатай эбэй договор баталхабди. Иигэжэ Баруун Берлиндэхи эзэмдэлгын гурим үгы хэгдэхэ болоно.

Энээндэмнай дайнай аюулаар харюусана. Үбэштэйрһэн лэ хүнүүд иигэхэ ёһотой гэжэ хэлэгдэхэ байна, юуб гэхэдэ, кнопка дараад, бидэндэ эсэргүү дай эхилхэ болоо һаа, өөһэдынгөө урдаһаа кнопко дараһантай адли болоно — дай эхилэгшэдэй өөһэдынь толгой дээрэ ракетэнүүд унажа эхилхэ. Бэедээ хоро һанагшад лэ дай эхилхэ жэшээтэй.

Манай оронуудай хоорондохи хани барисаан бата бэхи болонхой. Манай уг зорилгомнайшье нэгэ—шэнэ байдал—социализм ба коммунизм байгуулга болоно. Саашадаашь нэгэ бага нэгэдэлтэй хамта манай арадууд урагшаа д.. шаха.

Нүхэр Н. С. Хрущев түрүүтэй Советскэ партийно-правительственна делегаци Румыниин Арадай Республикада айлшална. Зураг дээрэ: Н. С. Хрущев, Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, РНР-эй Гүрэнэй Соведэй түрүүлэгшэ Георге Георгиу-Деж Бухарестын ажалшадай амаршалгада харюусана.

ТАСС-ай фотохронико.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ҺАЙНААР АЖАЛЛАНА, СОГТОЙ ХҮХЮУНЭЭР АЖАҺУУНА

Улхасаа нютаг гоёлтоёо нэмэринхэй—ногоон хүнжэлөөр бүрхөөгдэнхэй. Энэ нютагайхид һонин, хүхюун байдалтай. Һайнаар хүдэлжэ, сагаан эдеэ дэлгэрүүлхэ гэжэ оролдодог зонууд. Энээнтэеэ хамта, мүн согтой хүхюунээр ажаһуудаг юм.

Эндэ һуурижаһан Нарһатын совхозой хоёрдохи фермын хүдэлмэришэд бүри нёдондо жэлһээ коммунис ажалай нэрэ зэргэтэй болохын түлөө тэмсэжэ байнхай. Эндэхи 300-гаад хүдэлмэришэдэй хүн бүринь абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө шармайн тэмсэнэ. Һү һаалиин фермынхид абаһан уялгаяа үнэн сэхээр дүүргэнэ. Жэшээнь, түрүү һаалишад Цыпилма Дамбаева, Цыбикмит Эрдынеева, Цыпилма Бадмаева гэгшэд һү һааха хахад жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргээ. Ингэжэ эдэнэр аймаг доторoo түрүү һуури эзэлбэ. Мүн бэшэнье нүхэдынь—эндэ хүдэлдэг 20-ёод һаалишад бултадаа—һү һааха хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргэхээр тэмсэжэ байна.

Тус фермын ганса һаалишад бэшэ, мүн хонишод, тугалшад, гахайшад, тарян ажалайхид эршэмтэй һайнаар хүдэлжэ байдаг. Ажахын тоосоондо ороһон Доржо Будаевай даадаг хонишодой бригада коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй юм. Энэ бригадын хонишод 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абажа, томо болгоо. Гомбожап Дамбаевай бригада 100 хониһоо 95 хурьга абанхай. Дамба Надмитовай, Цырен-Доржо Дамбаевай бригаданууд мүн лэ һайн үрэ дүн туйлаа.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалганuудтай танилсаад байхадаа, энэ фермын хүдэлмэришэд эдеэ хоолой зүйл улам ехээр абаха тухайдаа һанаашална, арга боломжоо тооложо үзэнэ. **Тус фермынхид һү, мяха гүрэндэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэһэн байна.** Нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулбал, энэ жэлэй нэгэдэхи квартал соо 167 центнер һү гүрэндэ ехээр худалдаа. Ажал хэрэгээ һайса мэдэхэ болоһон, дүй дүршэл ехэтэй гахайшад, тугалшад, малшад, механизаторнууд энэ фермэдэ олон болонхой. Эрхим гахайшан Д. Ж. Базаржаповае хэн мэдэхэгүйб.

Түрүү арга нэбтэрүүлхэ талаар эндэ ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Үнеэдые искусственна аргаар үрэжүүлхэ арга хэрэглэгдэдэг болоо, гахайн байра оньһожоруулагдаа. Үнеэдые машинаар һаадаг арга нэбтэрүүлэгдэжэ байна.

Эндэхи ажалшад коммунис ёһоор хүдэлжэ, эдеэ хоолой зүйл элбэгжүүлхын түлөө тэмсэхэтээ хамта, ажабайдалаа һонирхолтой, удхатай болгохо гэжэ оролдодог. Эрдэм һургуулияа, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхые оролдоно. Энэ үбэлдөө партиин Программа шудалха гурбан кружок эндэ хүдэлөө. Фермын хүдэлмэришэдэй олонхинь эдэ кружогуудта хабаадаһан байна. Шэлэ гэжэ нютагтахи малшадай дунда эмхидхэгдэһэн кружок (пропагандистнь Ц. Ш. Ширабон) илангаяа һайнаар хүдэлөө. Эндэхи малшад кружогто һурахаһаа гадна, мүн заочноор һуралсадаг байба. Эндэхи малшад соёл гэгээрэлээ дээшэлүүлхын түлөө оролдожо байнхай. Эндэхид өөһэдын уран һайханай кружогтой, өөһэдын хоортой юм. Эдэнэр үнгэрэгшэ үбэлдөө ондоо фермэнүүдээр ябажа, наада табидаг байба. Тэрээндэнь залуушуулһаа гадна, мүн наһатайшье хүнүүд, пенсионернүүдшье хабаададаг юм.

Фермын ажалшадай дунда ойлгууламжын, политическэ хүдэлмэри ходо ябуулагдажа байдаг. 10 хүнһөө агитколлектив бүридэнхэй. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, багшанар, коммунистнууд энэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Хулһата нютагта ажалладаг хонишод Д. Будаев, ветеринарна фельдшер М. Цырендоржиев, Ц-Е. Болсоев, Ф. Цыбикова, зоотехник Ш. Нимбуев гэгшэд олониитын дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ойлгосотой һайнаар ябуулна. Гадна эндэмнай **агитаторай гэр, дуунай ба олониитын ажал ябуулга үнгэргэдэг байшангууд эмхидхэгдэнхэй,** хүдэлжэ байдаг. Эндэхи партиина организациин ударидалга доро комсомолой, профсоюзай эмхинүүд, эхэнэрэй совет эдэбхитэй һайнаар хүдэлжэ байна. Жэшээнь, эхэнэрэй соведэй үүсхэлээр эндэхи баани заһагдажа, 7 хоног бүри банида хүнүүд ородог болонхой. Арад зоной дунда ариг сэбэрые сахиулха хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулагдадаг юм. Энэ соведэй оролдолгын ашаар һургуулида, клубта, библиотекэдэ түлеэн бэлдэгдээ. Нииты байдалда харша ябадал гаргагшадтай ехэ тэмсэл ябуулагдаһан байна. Энээнһээ урда тээ архи уудаг байһан хэдэн хүн заһараа.

Улхасаа нютагта 2-3 хоноод лэ «дайшалхы хуудаһан», «Сахилгаан» гэжэ хуудаһанууд, һарадаа 3-4 дахин ханын газетэ гаргагдадаг. Эдээн соонь эндэхи ажалшадай ажал хэрэг, байдал һуудал тухай бэшэхэһээ гадна, мүн дутагдалнууд тухай шүүмжэлэгдэдэг байна.

Энэ нютагта арадай дружина (ударидагшань нүхэр Дондоков), нүхэдэй сүүд бии болгогдоһон аад, балай хэхэ юумэншьегүй болоо хэбэртэй агша. Эндэхи ажалшадай байдалда элдэб муу ябадалай үгы болоһые энэ гэршэлнэ бшуу. Энэмнай шэнэ байдалай шэнжэ тэмдэг мүн болоно. Айл бүхэн радиотой, газетэ, журналнуудые абана.

Коммунис ажалай нэрэ зэргын түлөө тэмсэжэ байдаг Улхасаа нютагай ажалшадай хэрэг ажал нимэл даа.

Д. ДАГБАЕВ,
КПСС-эй Яруунын райкомой пропаганда, агитациин таһагые даагша.

Ажалшадай эдэбхи хэшээл дээшэлүүлэн...

Манай «Улаан Оронго» колхозой колхознигууд партиингаа Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хүдөө нютагай бүхы ажалшадта хандаһан Хандалга ехэ баяр баясхалантайгаар угтаа.

Колхозой правлени, партком, партиина эхин организацинууд хүдөө ажахыгаа хүгжөөхэ талаар партиингаа хараалһан түсэб зорилгонуудые бэелүүлхын тула хэдэ хэдэн шухала зорилгонуудые хараалһан юм. Мүнөө тэдэнь муу бэшээр дүүргэгдэжэ байна гэхэдэ алдуу болохогүй.

Колхознай 300 гаран айлнуудһаа нэгэдэһэн, хамта дээрээ мянга гаран хүн зонтой, аймаг доторoo ниилээд томо юм. Колхоз 2000 эбэртэ бодо малтай, 20 мянга шахуу хони ямаатай; 500 гаран гахайтай, дүрбэн зуугаад моритой юм. Ниитын адуу мал гол баялигнай гээшэ.

Бидэнэр мал ажалаа түрүү, шэнэ гуримаар эрхилдэг болообди. Жэшээлхэдэ, малай фермэ, гүүртэ, отаранууд ажахын тоосоондо оруулагдаа. Нарһата, Толгой, Кибалино нютагуудай һаалиин гүүртэнүүдтэ «Ёлочка» түхэлэй түхеэрэлгэнүүд тодхогдоо.

Хабарай тарилга һайн болзорто үнгэргэгдөө. Энэ жэл пропашной ургамалнууд түрүүшынхеэ таригдаа. Жэшээлхэдэ, кукуруза—750 гектар, саахарай свёкло—20 гектар, горох—31 гектар.

Колхозоймнай ажахы урда жэлнүүдэйхидэ орходоо урагшатайгаар ябуулагдана. Энэмнай эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэриин зарим тэды һайжарһанһаа болоо гэхэ хэрэгтэй.

Колхоздомнай 70 гаран коммунистнууд, 88 комсомолнууд бии. Оронгын дунда һургуулида хамта гуша гаран багшанар тоологдоно. Тэрэшэлэн хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, медицинын хүдэлмэрилэгшэдые тоолохо болоо һаа, мүн лэ олон.

Партком агитколлективэй ажалда онсо анхарал хандуулна. 30 агитаторнууднай хүдэлмэреэ оролдолго хэшээлтэйгээр ябуулна. Колхозой олонхи гэшүүд партиин ЦК-гай мартын Пленумэй тогтоолтой, Хандалгатай танилсанхай.

Малай гүүртэ, отаранууд дээрэ туйлагдаһан ямар нэгэн амжалта тэрэ үдэртөө бүгэдэндэ мэдээжэ болодог. Томо томо фермэнүүд дээрэ улаан булангууд түхеэрэгдэһэн, «дайшалхы хуудаһанууд» гаргагдажа байдаг. Партком болон партиина эхин организациин секретарьнууд малшадай захиһан газетэ, журналнуудые саг соонь эльгээхэ хэрэгые үдэр бүриин хиналта доро абанхай. Малшадые материальна талаар урмашуулхын тула һара болоод лэ мүрысөөнэй дүн согсолжо, түрүү зэргэдэ гараһан малшадта мүнгэн шан, түрүү һуури эзэлһэн фермэнүүдтэ колхозой правлени болон паркомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдана. Жэшээлхэдэ, Бадма-Ханда Будаева, Агафья Суслова, Р. Батуева, Д. Тарбаева болон бусад түрүү һаалишад олон дахин мүнгэн шанда хүртэһэн ба Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэнхэй. Тэрэшэлэн хамтын ажалда хойрогоор хандадаг, залхуу зайран хүнүүд, архишад, бусад оһол назагай ябадалтан колхозой шог хуудаһанда шүүмжэлэлэй галаар хайрагдана.

Гэбэшье энэ шухала хэрэгтэ дутуу дунданууд үшөөл бии. Дутагдалнуудаа зайсуулжа, эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэриие эрид һайжаруулха, ажалшадай эдэбхи хэшээлые дээшэлүүлхэ, тиигэжэ мяха, һү ехээр абаха зорилгые амжалтатайгаар шиидхэхын түлөө халуун тэмсэлдэ оробобди.

Б. Гонсорунов,
Сэлэнгын «Улаан Оронго» колхозой паркомой секретарь.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **Тарбагатайн «Маяк» колхозой коммунис ажалай ударник, ВЛКСМ-эй гэшүүн Анна Степанова ажалдаа.**

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Иимэ нүхэрөө хүндэлэнгүй яахаб

Ханын захаархи версгак дээгүүр уран һайханаар зүйжэ хэһэн детальнууд зай забдагүй табяатай. Эдэ детальнууд түмэрөөр хэгдэһэн бэшэ, харин юрын лэ нарһан модоор. Теэд ямаршье машинада модоор хэгдэһэн деталь байдаггүй ха юм. Тэдэниие түрүүшынхеэ хараһан хүнэй «юун гээшэб, хэндээ хэрэгтэй юумэнүүд бэ. Эдэ арбагар эрбэгэр, нүхэ һүбэтэй юумэнүүдые бүтээхын тула хэды ехэ хүшэ хүлэһэн гаргашалагдана гээшэб» гэжэ гайхахань дэмы бэшэ.

Паровоз-вагонно заводой модельнэ цехтэ хэдэн арбаад хүдэлмэришэд эдэбхи ехэтэйгээр ажаллана. Тэдэнэр түүхэтэ долоон жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэлэй түрүү зэргэдэ ябалсадаг, заводойнгоо үйлэдбэридэ ехэ үүргэ дүүргэдэг байха юм. Юуб гэхэдэ, паровоз болон вагонуудай ямаршье деталь бүтээлгэ энэ цехһээ эхилдэг. Тэрэ деталиие һанаһан соогоо булад шудхалгын цехтэ бүтээжэрхижэ болохогүй бшуу. Эгээн түрүүн иимэ деталиие хэрэгтэй хэм хэмжүүр соохононь модоор хэжэ, һүүлээрнь хэбтэ сохин, шудхалаа хэдэг байна.

Александр Будеев тус цехэй эрхим дархашуулай нэгэн болоһоор үнинэй, аяар арбаад жэл болобо. Тэрэнэй уран гараар бүтээгдэһэн модельнүүд хэзээдэшье һайн сэгнэлтэ абаһан байдаг. Нүхэр Будеев үйлэдбэри дээрэ техническэ дэбжэлтэ туйлахын түлөө тэмсэлдэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадалсаха зуураа, модошо дарханай мэргэжэлые эрхимээр шудалжа шадаһан байна. Тиимэл хадаа, хэһэн ажалайнгаа һайн үрэ дүнгөөр һайшаал магтаалда хүртэдэг болонхой.

— Модель бүтээхэ гээшэ түбэгтэйхэн хэрэг юм. Оройдоо хахад миллиметрээр алдуу гаргаа һаа, шудхагдаһан деталь голодоһондо гараха бшуу,— гэжэ Александр Будеев хөөрэнэ.— Бидэнэр, хүдэлмэришэн бүхэн, гансахан ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө оролдохо бэшэ, үшөө шанарай түлөө шангаар тэмсэхэ ёһотойбди. Тиимэһээ хэбшэн бүхэн детальнуудай хобол, нүхэн бүхэниие конструкторай заабариин ёһоор тон нарийнаар бүтээхые оролдодог гээшэ...

Александрай гартаа барижа байһан саарһан дээрэ элдэб детальнуудай зурагууд, тэрэнэй хэмжүүрнүүд тоо томшогүй олон. Тэдэнээ наринаар харан байжа, хүдэлмэрилжэ эхилбэ. Хажуудаа байһан кнопко дарахатайнь зэргэ станогто бухэлэгдэһэн монсогор модон ээрсэг түргөөр эрьелдэжэ захалба. Александрай отолуураа дүтэлүүлэн модондо хүргэхэтэйнь зэргэ буржагархан нарин зомгоол һубигдана. Уданшьегүй сарбууһаа бүдүүн модоной үрөөһэн захаһаа булсуутаһан гурьбанууд гаража эхилнэ. Эдэ бүгэдые хаража байхадаа, нилээдгүй ехэ дүршэлтэй болоһон дархан гэжэ ойлгохоор.

Александр Будеев ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, бүхы сагаа халаанай эхинһээ эсэс хүрэтэр ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхые оролдодог. Халаанай эхилхэһээ урид ерэжэ, үдэр соо хэрэгтэй болохо модо, зэр зэмсэгээ бэлэдхэдэг заншалтай. Тиихэдэ бүтээхэ деталиингаа чертёжые хэды дахин хаража, наринаар танилсадаг. Иимэ бэлэдхэлгүйгөөр ажалай үндэр бүтээсэ туйлахын аргагүй ха юм. Теэд бодото дээрээ Александрай нэрэ цехэй Хүндэлэлэй самбарта хододоо б... шээтэй байдаг.

Заводой модельнэ цехэй хү... дэлмэришэдэй дунда Ал... сандр Будеевые «манай эрх... дархан, манай уран гар... гэжэ нэрлэдэгынь дэмы бэ... Иимэл уран гартай хадань... хэй хүтэлбэрилэгшэд Алекс... дрта эгээ орёо, эгээл харю... салгатай детальнуудай м... дель бүтээхые даалгадаг б... на.

Коммунис ажалай хүн... нэрэ зэргэдэ хүртэхын тү... тэмсэжэ байһан ордено... водой ехэ бүлын гэшүүн б... ха гээшэ хүндэтэй хэрэг. Х... тынгаа хүсөөр түйлаха аж... хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хаб... далсан, Александр Буд... хүдэлмэриингөө баян дүй д... шэлые нүхэдтөө дамжуул... хододоо оролдодог. Модо... дарханай мэргэжэлые түрү... шынхеэ шудалжа эхилһэн з... луу хүбүүдтэ заабари зүбш... үгэһэн, шадаагүй юумыень... руулан ойлгуулдаг һайн һ... хан зантай юм. Иимэ хүн... хүндэлэнгүй яахаб нүхэды... ажалдаа түйлаһан амжал... бүхэнөөрнь амаршалан, х... дэлмэришэ хүдэр гарыень х... дэтэйгөөр адхадаг булта...

Н. ХАЗУЕВ

Һайшаамаар даа, шэнэ арга

Ой модон оронoймнай эгээл үнэтэй баялигуудай нэгэн мүн. Модоной үйлэдбэри арадай ажахын жэл ерэхэ бүри улам ехэ боложо байһан эрилтые хэрэгсэлэй модоор хангахаһаа гадна, агнуури болон байгаалиин ударилда ехээр нүлөөлдэг гээшэ.

Мүнөө леспромхозуудай модо бэлэдхэһэн газарнуудта шэнээр модо ургуулхын тула ехэ хүсэн, мүнгэн зөөри гаргашалагдадаг. Жэшээнь, гансахан гектар газар дээрэ модоной үрэһэ тарижа, табан жэлтэй болгохын тула 500 түхэриг мүнгэн гаргашалагдана. Иимэ мүнгэ зөөри гаргашалангүйгөөр, хооһон тала болотор отологдоһон газарта модо элбэгээр ургуулха арга бэлэрэгдэһээр үнинэй.

Олонхи леспромхозуудай хүдэлмэрилһэн газарта юрын модо отолжо таллуулхадань, ургажа байгаа залуу сагдуулнууд хуха нуга дарагдажа, хосордог байха юм. Тиимэһээ тэдэниие гэмтээнгүйгөөр үлөөдэг болохын тула үнинһөө хойшо ехэ оролдолго гаргагдаһан, үшөө шэнэ арга бэдэрэгдэнэшье.

Һүүлэй үедэ ажал хэрэгээрээ һайшаал магтаалда хүртэһэн бага комплексно бригаданууд модо бэлэдхэлэй үйлэдбэридэ ехэ үүргэ дүүргээ. Гэбэшье бага комплексно бригадануудай дүй дүршэл дээрэһээ харахада, модо отолдог зуруудай үргэн байха бүри залуу сагдуулнууд олоор дарагдан хосорно. Ургажа байгаа залуу мододые шадаха зэргээрээ хамгаалхын тула түрүү бригаданууд модо отолдог зуруудайнгаа үргэниие 50 метрһээ дээшэ гаргахаяа болинхой. Энэ дүй дүршэлынь манай эндэхи тайгын эрхэ байдалда таарамжатай гэжэ тодорхойлогдоо.

Хандагатайн леспромхозой бага комплексно бригадые даагша нүхэр Грешилов, Худанай леспромхозой бригадир нүхэр Бурдуковский гэгшэд модо отолһон газартаа шэнэ модо ургуулха тухай асуудалда анхарал табиһаар үнинэй.

Хабарай урин дулаан үдэрнүүдэй нэгэн һэн. Эгээл тэрэ үедэ ой соо ямар зохид бэ.

Үдэрэй эдеэлгэнэй һүүлээр тамхи таталганай үедэ Михаил Грешилов бригадынгаа гэшүүдтэ хандажа:

— Нүхэд, юун гэжэ һанаха байнабта, хэрбээ «нэгэ модо унагаагаа һаа, гурбые ургуула!» гэһэн уряа доро хүдэлмэрилхэ арга олдохо гү, али үгы гү? Хараад, бодоод үзэгты даа. Орон нютагайнгаа энэ һайхан баялигые хайшан гэжэ үгы хэнэ гээшэбибди.

Энэ хөөрэлдөөндэ модо отологшо Користовский хамсыгаа шуужа оролсобо.

— Михаил, би энээн тухай үнинэй бододогби. Миил тарилга хэхэдэ, нэгэ гектар газарта хуушан мүнгөөр таба мянган түхэриг гаргашалагдадаг байна. Энэмнай бүхэли 3-4 һарын салингай зэргэ мүнгэн ха юм,—гээд хөөрөө. Зүгөөр таанад Удмуртын модошодой дүй дүршэл тухай статья «Лесная промышленность» газетэ дээрэ уншаа һэн гүт? Тэдэнэр модо отолдог зуруудаа бүри нарин болгожо, залуу мододые дайрангүй бүтэн үлөөхэһээ гадна, ажалайнгаа бүтээсые арбаад процентээр дээшэлүүлжэ шадаһан байна.

Энэ үедэ эндэ хүрэжэ ерэһэн, модо бэлэдхэлэй мастер нүхэр Зуенко тэдэнэй хөөрэлдөөе һайшаан дэмжэбэ:

— Нарин зурууддаар модо отолхо гээшэ алишье талааараа һайшаагдаһан, түрүү дүй дүршэлнүүдэй нэгэн юм. Теэд юундэ мүнөө болотор тэрэниие өөһэдтөө хэрэглээгүй байһан зон гээшэбибди. Хуушан юумэнһээ, дадаһан хэрэгһээ таһарха гээшэ бэрхэтэй ха. Мүнөөл энэ асуудал зүбшэжэ, хэрэг дээрэнь бэелүүлээ. Танай бригадынхид энээниие туйлахаар эбтэй эетэй коллектив. Костромской областиин, Удмуртын модошодһоо юугээрээ дутаабибди!

Бригадын ажал хэрэг үнгэрдэг лэ ёһоороо үргэлжэлһөөр. Олон жэлдэ ургаһан арьягар үндэр нарһад удаа дараалан унана. Трактор агтын таршаганаха абяан тайгые дүүрэн соностоно...

Шэнэ арга тухай тугаархана болоһон хөөрэлдөөн бригадир Михаил Грешиловэй ой ухаанһаа гаранагүй. «Үнэхөөрөөшье бригадымни хүбүүд хаба шадалаар баян, хада хэмхэлжэ хаямаар зоригтойшуул. Түрүүшын кварталай түсэбые аяар 538 кубометрээр үлүүлэн дүүргээ һэмди. Мүн апрель, май һаранuудта баһал тиимэ амжалтанууд. Шэнэ аргаар хүдэлмэрилхэ, т... шаха хэрэгтэй...

Хэдэн хоног үнгэрһэн хо... Михаил Грешилов бригад... гаа хүдэлмэриие шэнэ арг... эмхидхэжэ ороо. Отологдо... модые түгсүүлэйнь хажу... гэшүүһэнһээнь сэбэрлэжэ, б... хы шэлбүүһыень тараан х... на. Тиигэһэнэй ашаар мо... дой үрэһэн тараагдажа, н... жэгдээр урган гараха а... олгогдоно.

Үшөө 1960 ондо тус л... промхоз энэ аргаар турша... хэһэн байгаа. Мүнөө тэнд... гурба шахуу жэл соо үб... туламаар сагдуулнууд... забдагүй гаража байнхай.

Нүхэр Грешиловэй бри... дын хүдэлмэрилдэг газа... нарһанай үрэһэн тараагд... таригдахаһаа гадна, зал... хан мододой 75 процен... гэмтээгдэнгүй үлэнэ. Тү... шын үедэ зарим нэгэн на... зуруудаар модо отолхо... нормоёо дүүргэхэмнай бэр... тэй болохо гэжэ һанаһан б... гаа. Бодото дээрээ орой... шье тиимэ бэшэ, харин а... лайнь бүтээсэ юрын арг... хүдэлмэрилдэгһөөнь һураг... ехэ болоо.

Модо бэлэдхэхэ шэнэ а... республикымнай ой та... баялигые арьбадхаха арга... хэсэл мүн болоно.

Н. Хуз...

Социалис оронуудаар

Трактор үйлэдбэрилгэ хүгжэнэ

Варшавада ойрохон байдаг «Урсус» гэжэ тракторна заводой партийна комитет соо тэрэнэй секретарь Юзеф Гуриякаһаа гадна, тус заводой юрэнхы директор Зигмунт Пужицкий, мүн һаяшаг Чехословаки ошоод ерэһэн гурбан инженер байба. Эдэнэй нэгэн—Эугениуш Айзенбергер Чехословакяар ябаад ерэһэн тухайгаа, илангаяа трактор гаргадаг Брно хотодохи томохон үйлэдбэри тухай тодорхой, һониноор хөөрэжэ үгөө. Трактор бүтээн гаргалгын талаар ехэхэн мэргэжэлтэй хүн хадаа, тэрэ заводой ехээр оньһожоруулагдаһан тухай, тусхай программаар хүтэлэгдэн ажалладаг станогууд тухай Айзенбергер урматай зохидоор хөөрэбэ.

Инженер Айзенбергер болон бусад мэргэжэлтэд Чехословакиин трактор үйлэдбэрилэгшэдтэ юундэ ошоһон юм, энэ инженерэй хэлэһэн юумые партком соо сугларгшад бүгэдөөрэн яахадаа иимэ ехэ һонирхолтойгоор соносооб гэжэ заводой директор Зигмунт Пужицкий тайлбарилаа.

Трактор бүтээн гаргалгаар харилсан ажаллаха тухай Польшын Арадай Республикын, Чехословакиин Социалис Республикын правительстванууд хоорондоо энэ хабар хэлсээ баталжа, ажалаа социалис ёһоор хубаарилгые үндэһэ болгон, хамтын хүсөөр трактор бүтээн гаргаха гэжэ шиидэһэн байгаа.

— Энэ шиидхэбэри бэелүүлэгдэхэдээ,—гэжэ директор хөөрэнэ,— манай үйлэдбэриин экономическа ашагтай талыень дээшэлүүлхэ юм.

Варшава шадар байгуулагдаһан энэ заводынь түрүүшын үедэ Чехословакиин «Зетор» гэжэ трактор бүтээн гаргаха болоно. Иимэ зорилго бэелүүлхын тулада аха дүү, хүршэ оронойхид Польшодо шухала станогууд, түхеэрэлгэнүүдые, таһалгаряагүй хүдэлхэ автомат линиин машинануудые худалдаха юм. Мүн заводоо үргэдхэхэ, шэнэдхэхэ, шэнэ маягай тракторнуудые бүтээхэдэнь хэрэгтэй техническэ документацинуудые үгэхэ байна.

«Урсус» завод даб дээрэ дунда зэргын хүсэтэй «Зетор» трактор бүтээн гаргадаг болохонь.

Брногой заводто ошоод ерэһэн инженер Роман Сыпневский иигэжэ хөөрэнэ.

— Энэ тон һайн трактор техническэ шанараараа гадаадын иимэ түхэлэй, иимэ хүсэтэй тракторнуудһаа нилээд булюу байна. Жэшээлхэдэ, энэ трактор нэгэ гектар газарые 160 минута соо хахалхадаа, миил 18 литр горючи гаргашална. Гэхэ зуура, Англиин мэдээжэ «Феркасен» фирмын иимэл хүсэтэй трак... нэгэ гектар газарые 276 ми... та соо хахалжа, 29 литр горю... гаргашалдаг. «Зетер» трактор... гансахан хүдөө ажахыда б... мүн бусад 20 янзын хүдэлмэ... ашаглажа болохо юм.

Саашадаа Польшын ба Че... словакиин конструкторнууд... ри нарижуулагдаһан трак... хамтын хүсөөр болбосоруу... «Урсус» ба Брногой заводу... бүтээн гаргахаар хараална...

1964 ондо Польшын «Ур... завод 2 мянган «Зетор» трак... бүтээн гаргаха түсэбтэй. 19... ондо эдэ хоёр завод 120 мян... трактор бүтээн гаргаха юм. Х... шэ хоёр социалис оронoй... харилсааниинь Польшо Чехо... ваки хоёрые трактор бүтэ... талаар дэлхэйн томо томо үй... бэрилэгшэдэй зэргэдэ ору... байна.

Урсус—Варшава.

ГЕРМАН КИСЕЛ...
ТАСС-ай кор...

Профсоюзуудай бүхэдэлхэй... федерациин секретариад... мэдүүлгэ

ПРАГА. (ТАСС). Профсоюзуудай бүхэдэлхэйн ф... дерациин секретариат тусхай мэдүүлгэ гаргаа. США-гай хархис этэгээдүүд Кубада эсэргүү ээрхэг т... хэй аашануудаа улам үргэдхэжэ байна. Дэлхэйн... зон энээндэ анхарал табиха ушартай гээд, тэрэ мэдүүл... гэ соонь хэлэгдэнэ. Куба тушаа экономическа хаш... үзүүлхэеэ, һаяхан бии болоһон республикада зэб... добтолго хэхэеэ США-гай правительство бэлдэнэ. ... гэжэ Кубада элдэб эд бараа асардаг корабльну... дээгүүр Америкын сэрэгэй самолёдууд хорото зо... гоор ниидэнэ. Гуантанамо гэдэг далайн сэрэгэй ба... тээһээ Америкын сэрэгүүд үдэр бүхэндэ элдэб хор... аашануудые гаргажа байдаг. Кубын контрреволю... нернүүд, бусад оронуудһаа суглуулагдаһан хулһэн... Карибска далай шадар сэрэгэй һургуули хэнэ.

...лэнгын аймагай Зүй-hүтэйн ...ной Совет өөрынгөө ээлжээ... ...ссиие тэндэхи hүнэй фермэ... ...шожо үнгэргөө. Сессидэ ха... ...агшад сомоной Соведэй гүй... ...омой түрүүлэгшэ С. Б. Бу... ...ай фермын ажал тухай элид... шагнаа.

...ндэхи hаалишад Тельманэй ...мжэтэ колхоз соогоо түрүүл... ябаашье hаа, үшөөл дутаг... ...нуудтай, бии байhан бүхы ...ла хүсэд хэрэглэнэгүй. За... hаалишад эмхи журамгүй... ...хүдэлнэ гэжэ элидхэлшэ ...эглээ. Энэ талаар залуу ...ишан Эльвира Будаева ...мжэлэгдэбэ.

...лидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ ...шан Замбалаев, hаалишан ...уева, хонишон Дагбаева бо... бусад хабаадалсаба. hүү... ...нь фермын хүдэлмэри саа... hайжаруулха хэмжээнүүд ...й шиидхэбэри абтаба. Зу... дээрэ: сомоной Соведэй гүй... ...омой түрүүлэгшэ С. Б. Бу... элидхэл хэжэ байна.

.... МАНТАЕВАЙ фототекст.

40 мянган хонин хайшалагдаба

ХЭЖЭНГЭ. **(Телефоноор абтаба).** Хонёор баян манай совхоз энэ жэлдэ 53 мянган хони хайшалха түсэбтэй. Энэ харюусалгатай хүдэлмэри дээрэ 10 пункт эмхидхэгдээ. Үдэр бүри 3,5—4 мянган хонид хиргагдана. Һүүлэй мэдээгээр совхознай 40 мянга гаран хони хайшаланхай.

Байгша ондо хони хайшалалга дээрэ гол түлэб шэнэ, оренбургын арга үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Инструктор-хайшалагша Дагба-Доржо Будажапов олохон хүнүүдые шэнэ аргаар хони хиргажа һургаһан байна.

Совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, ажахын тоосоондо ороһон хонишодой бригадын бригадирнууд нооһо саг соонь хайшалжа абаха, пункт бүхэндэ нооһоёо наринаар бүридхэхэ, классаарнь илгаха асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулна. Энэ жэлдэ нооһоной шанар тодорхойлхо лаборатори эмхидхэгдэнхэй. Нооһоной 52—54 процентнь сэбэр волокно байна гэжэ тодорхойлогдоно.

Илгагдаһан, шалгагдаһан нооһон тэрэ дороо ябталагдана. Мүнөө 180 центнер нооһо фабрикада тушаагдахаар ябталагданхай. Энэнь байгша ондо худалдагдаха нооһоной арба гаран процент болоно.

Я. Матушкин,
Хэжэнгын совхозой главна бухгалтер.

Холын бэлшээридэ гараба

Зунай саг—мал адуулагшадай хүдэлмэридэ тон харюусалгатай үе ерэнхэй. Түнхэнэй «Восточные Саяны» колхозой мал адуулагшад хашараг, буруунуудаа һайнаар ондо оруулжа, жэлһээ жэлдэ ехэхэн амжалта туйладаг юм. Энэ колхозой мал адуулагшад эдэ үдэрнүүдтэ Үргэдэйн холын бэлшээридэ малнуудаа туужа гаргабад.

Колхозой правлени, парткөм үнинэй мал адуулагшадые, дүй дүршэлөөр ехэ хүнүүдые шэлэн оложо, тэдэнэртэ тусхай гүүртэнүүдые даалгажа үгөө. Мал адуулагшад холынгоо бэлшээридэ гарахынгаа урда малаа толгой тоолон шэгнээ. Мүн малайнгаа тус бүриин шэгнүүр хэды нэмээнэб, тэды зэргээр лэ мал адуулагшадта салин хүлһыень колхоз түлэхэ юм.

— Манай колхозһоо хамта мянгаад үхэр холын бэлшээридэ гараба. Бидэнэр сүүдхэ бүридэ малайнгаа тус бүриин шэгнүүр 1000 граммһаа доошо бэшээр нэмээхэ зорилготойбди. Минеральна тэжээлээр малаа таһалдаангүй, үдэртөө гурба дахин уһалхабди,—гэжэ мал адуулагша В. Будаев хэлэнэ.

Долоон жэлэйнгээ түсэбэй дүрбэдэхи жэлдэ «Восточные Саяны» колхоз гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ, парти, правительствынгаа хандалгада эрхимээр харюусаха зорилготой.

С. Ардуев.
Түнхэн.

Репортаж. Багшанарай үүсхэлээр

Һаяхан бэлэй. Дулаахан үдэр бага наһанай хэдэн бүлэг хүүгэд элдэб янзын хубсаһа юумэ баринхай, багшанарай байшан руу һубарилдан орожо байбад.

— Юундэ иишэ ерээбта, ухибүүд? — гээд, нюдэндөө шэлтэй нэгэ буряад эхэнэрэй шоглонгоёор асуухада:

— Концертдэ, — гээд, таба тухай наһатай басагахан харюусаба. Хажуудань зэргэлээшэ хоёр бишыхан хүбүүхэд энеэбхилэлдэн байжа, немец хэлэн дээрэ баһа юушьеб нэмээбэд. Тииһээр байтараа, «хэн гэжэ нэрэтэйбши, хэдытэйбши» гэхэ мэтын хөөрэлдөөн үргэлжэлнэ. Теэд хүүгэд тордиһогүй зохидхоноор, немец хэлэн дээрэ харюусана. Эдэнэр үшөө һургуулида ороогүй, үзэг бэшэг танихагүй аад, яагаад хари хэлэ шудалаа гээшэб? Энээн тухай үнөөхи эхэнэр багшань игэжэ хөөрэбэ:

— Эдэнэр хүүгэдэй саадта байдаг таба-зургаа наһатай шуул... Хүдөө ажахын институдай дэргэдэхи хари хэлэнэй кафедрын багшанар ямаршье түлөөһэгүйгөөр багашуулда немец, англи хэлэ зааха үүсхэл гаргаа юм. Жэл соо ажаллаад байнабди. Теэд бага наһанай хүүгэд горьтой болоһон үхибүүдһээ үлэмжэ бэрхээр, түргэнөөр хэлэндэ ородог байна гэжэ тодорхойлогдоо. Энэмнай научна туршалгын удха шанартай юм,—гэбэ.

Тиин концертшье эхилбэ. Пианинын аялга доро бүлэг олон хүүгэд ендэр дээрэ һубарилдан гаража, эб найрамдал тухай уран зохёолой багахан монтаж харуулаа. «Бидэнэр эб найрамдал хүсэнэбди... Аба, эжыдээ аргагүй дуратайбди»,—гээд сээжээр, нэгэн адляар уншабад. «Эдэнэр хүүгэдэй № 6 саадайхин. Багшань Н. Г. Данчинова. Тэрэ тугаар һаяхан таанадтай хөөрэлдэжэ байгаа һэн» — гээд, хажуудамнай һуугааша хүн ойлгуулна.

Табатайхан Володя Пупышев «Сэсэрлиг соо ургаһан ягаахан сэсэгүүд» тухай шүлэг хэлэбэ. Энэ хүбүүн ендэр дээрэ түрүүшынхеэ гараһан байгаа хаш даа: ехэл сошордоһон, гайхаһан маяг үзүүлээ. Тиигэбэшье яһала һайнаар уншаа. «Орыш даа, бороохон! Ургахабди маанад, сэсэгхэнүүд шэнги түргэнөөр»,—гэжэ Саша Шлыков немец хэлэн дээрэ хөөрэбэ. Һүүлээрнь «Хун шубууд ба ангуушан» гэжэ бишыхан зүжэгэй хэһэг харуулагдана. Ангуушан боложо наадаһан Гоша Блинников хун шубуудта ойртожо, олон янзын асуудал табина. Тэдэнь нэгэн доро харюусана.

Удаань хүүгэдэй № 58 саадайхид (багшань нүхэр А. М. Казанцева) гаража, богонихон аад, угаа һонирхолтой инсценировко табиба. Набтархан столой саана хэдэн хүүгэд ерэжэ һууна. Нэгэниинь «хэн юу эдихэ дуратайб?»—гэжэ хүн бүхэнһөө асуугаад, кухни соохоо эдеэ хоол асарна янзатай. Хөөрэлдөөниинь үргэлжэ дээрээ немец хэлэн дээрэ ха юм. Баһа «Улаахан малгай» «Шоно» хоёр гаража ерэнэ, хөөрэлдэнэ.

Хүүгэдэй № 3 садайхин (багшань Н. Б. Бродач) «Хүхыхэн» гэжэ немец арадай дуу хүхюухэнээр дуулаба. Һүүлээрнь «Эб найрамдалай гулабхаа» гэһэн шүлэг уншагдаа.

Баһа «Гэрхэн» гэжэ бишыхан зүжэг табигдана. «Энэ юун бэ, эндэ хэн байдаг бэ?» —гээд аһан түрүүн борохон хулганаан гаража ерээд, гэр тойрон бүмбэрнэ, асууна. Тиин ямаршье харюу хүлеэжэ ядахадаа, тэсэбэреэ болижо, гэр руу орошоно. Удангүй ногоон баха, үнэгэн, шандаган, баабгайнууд ерэжэ, баһал тиимэ адлихан маягтайгаар зүбшөөл гуйһанай һүүлдэ гэрхэн соо орожо, түхэреэн стол тойроод һуушанад. «Хэн хаанаһаа ерээб, юу харааб, үзөөб»—энээн тухай хөөрэлдөөн абьяастайгаар үргэлжэлнэ. Хамагай һүүлдэ хүбшын хүхэ шоно «бараалхажа», гэр соо оруулхые гуйбашье, тэндэһээ оро бодогүй намнуулна. Тиигээд байхадаа, ангууд дүхэриглэн дууладажа найрланад...

Тэрэшэлэн № 3 саадай багашуул (багшань нүхэр В. И. Иванов) «Хоёр хүбүүдэй» дуу англи хэлэн дээрэ дуулаба. Эхынгээ зүбшөөлгүйгөөр эгсэ үндэр хадын орой дээрэ уһа абахамнай гэжэ гараад, бэрхэшээлдэ орожо зүдэрһэн хоёр бишыхан хүүгэд тухай дуун лэ даа. Аялгань түрүүшээр ехэл хүхюун аад, эсэстээ гунигтайханаар дүүрэнэ. Мүн «Галуунууд» гэһэн инценировко альга ташуулба.

Багашуулай концерт яһалашье һонирхолтой байба. Тэдэнэй немец, англи хэлэнүүд дээрэ дуунуудые дуулажа, шүлэгүүдые хэлэжэ, зүжэг табижа байхань бүришье гайхалтай хөөрхэнөөр үзэгдэнэ.

Эндэ дээрэ онсолон нэрлэгдэһэн багшанарай аша габьяа тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тэдэнэр өөһэдөө яһала ехэ ажалтайшье һаа, хүн бүриин 30—30 хүүгэдые даажа абаад, долоон хоног бүридэ хоёр дахин хэшээл үнгэргэжэ байгаа. Тиихэдээ һайн дураараа, түлөөһэгүйгөөр ажаллаа бшуу. Энэ һайн һайхан үүсхэл мүн саашадаашье дэмжэгдэхэ, энээниень бусад багшанарай халан абаха байһаниинь дамжаггүй.

«Таанад, яһала ехэ хүдэлмэри хэбэ гээшэт. Мүнөөдэрэй концерт тэрээнэйтнай үнэн гэршэ баримта болоно. Саашанхи ажалдатнай бүри ехэ амжалта хүсэнэбди.

Түрэлхидэй, багшанарай болон республикын Гэгээрэлэй министерствын зүгһөө таанадта баясхалан хүргэхыемни зүбшөөгыт»,—гээд, ИУУ-гэй директор нүхэр Ц. Ж. Жамцарано концертын түгэсхэл дээрэ багшанарта хандаба.

Р. Халзанов.

Һайн һанаатан, һайхан сэдьхэлтэн

Оролдосотой эмшэн—эдэбхитэй депутат

...абайдалайнь намтар ту...у хэлэлтэйб? ...Хүнэй ами ...абархын түлөө аһан ша...раа оролдожо ябадаг — ...хүн гэжэ тайлбарилха ...бди.

...астасия Антоновна Полу... дуратай хэрэгтээ хамаг ... хамаг хүсэ шадалаа зо...ан, мүнөө хүрэтэр ажал...ар лэ бшуу.

...жэл! Бодоод үзэхэдэ, тии...дхатай тоо бэшэл даа. ... нэгэ хүнэй наһан соо ... үзэхэ болоо һаа, арюун хэрэгээр дүүрэн нэбтэрэн...элнүүд байха. Иимэ хү...ые манай орондо үндэрөөр ...эг, иимэл хүнүүдые ёһо... совет патриот гээд, омог...ор дурдан нэрлэдэг бшуу.

...Коммунизм байгуулагша ... хүнэй аша туһада, тэрэ...элүүр энхэ байхын тула ...жаллаха гээшэ наһанай...уг зорилго болоно. Тэрэ...тулада юугээшье гамнаг...йб, — гээд бууралтаһан ...отой, сарюун эхэнэрнай ... сэдьхэлэйнгээ оёорһоо ...а мэдүүлэн хөөрэнэ.

...эн дээрэнь үшөө юу нэ...й гээшэб? Өөрынь тобшо...өөрөөгөөр хизаарлалтай ...ажа тиигэжэ болохоб. ...ал ажал гээшэ хүниие ...шуулдаг бшуу. Энэ ...а иимэ нэгэ зүйл тушаа ...тоггоё.

...ынь хөөрөөнһөө мэ... нүхэр Полухина ха...агһаа хойшо ажал хэ...үраһан. Хамта гэр бү... 10 хүн байгаа хаш. ...эгээ эгэшэнь байһан ту..., эхынгээ наһа барашагэр тойронхи ажалдаа ...ээ туһалдаг болоо һэн... ...эл, ажабайдалай дол...нэшүүлэн, хүн болоһон, ...юумэ бэеэрээ үзэһэн ...а.

...өөр һайхан юумэ удха...айдаг гэлсэгшэ. Илан...дир наһандаа хүн гээшэ ...дахагүй дабаан, гата...агүй далай байдаг юм» ...мэдэдэг аал? Энэл энээ...һанайнгаа эршэ дунда ... бодолдо ээлэгдэн, хүн ...ашатай туһатай хэрэг ...ын түлөө хүн эрмэлзэдэг ...а!

...зорилгоор 1934 ондо ...Үдын медучилищида ... юм. Тэрэ гэһэнһээ хой...алгаряагүй энэл мэргэ...ээ ажаллаһаар. Энэ ... гансал үдэр бүриингөө ...хэрэгээр хамаг юумээ ...ладаг бэшэ, харин хо...элдэ «арадай зарсаар» ...н байха. Мүнөөшье ...ын сельскэ Соведэй де... байха зуураа, тэндээ ...рно-ажаһуудалай саг ...ын комисси толгойлно. ...эй депутат бүхэн гол ...нгаа хажуугаар тусхай даабари дүүргэжэ байха ёһотой гэжэ партиин Программа соо дэмы хэлэгдээ бэшэл. Энэ ушарта депутат А. А. Полухина даалгагдаһан хэрэгтээ һайнаар хандана. Тэрэнэй үүсхэл оролдолгоор Ивалга тосхондо санитарно-һэргылэмжын ... хүдэлмэри хараалагдаһан түсэбэй ёһоор ябуулагдадаг. Дурсагдаһан комисси байд гэд лэ хүүгэдэй ясли болон саадаар һонирходог, тэдээндэ али болохо туһаламжа үзүүлдэг байха юм. Мүн фермэ, бригада бүхэндэ элүүрые сахиха хэрэг һайнаар табигданхай. Өөрөө нүхэр Полухина медицинскэ темэдэ элдэб һони һонин асуудалнуудаар лекци, хөөрэлдөө ажалшадай ажаһуудаг газартань хэдэг байха юм.

Үнэхөөрөө «арадай зарса» байха гээшэ хүн зоной ажана тэниглэн байдалай түлөө үнэн зүрхэнһөө оролдожо, дутагдалнуудые зайсуулхын түлөө эбсэшэгүйгөөр тэмсэхэ, туйлаха ёһотой бшуу. Нэгэ жэшээ. Эндэхи һуурин тосхоной тэг дунда голлоһон кондитерска фабрика убэлэй үедэ хамаг угаадаһа сагаадаһаяа үйлсын нюур тала руу хаядаг, урадхуулдаг байба бшуу. Тиигээд тэрэнь, уданшьегүй хабарай урин дулаан үдэрнүүдэй ерэхэлээр, муухай үнэр танар гутадаг болоһон юм.

Иимэ байдал мэдэжэ, хаража байгаад, культурно-ажаһуудалай комисси энэ хэрэгтэ хамааралсахагүй байгаа гү? Яажа тиигэжэ болохоб. Сэхынь хэлэхэдэ, зохихо газарнуудтань нэгэтэ бэшэ шууяа татаһанай лэ һүүлээр, энээн тушаа эрид хэмжээ абтаа һэн. Иимэрхүү баримта жэшээ үшөөшье дурдажа болохо байгаа. Комиссиин гэшүүд В. Л. Доржиев, И. М. Брянский, Г. Ф. Курбатова, М. А. Буркова, И. В. Алексеев гэгшэд даалгагдаһан хэрэгтээ илангаяа эдэбхитэй шударгыгаар оролсодог.

Гэтэр юумэн бүхэн тон түрүүн эмхидхэгшын гол үүргэһээ нилээд дулдыдадаг гээшэ ааб даа. Энэ ушарта Анастасия Антоновнагай хубита бии гэжэ сэхэ хэлэлтэй. Олон удаан жэлдэ элүүрые сахилгын газарта һайнаар, шударгы оролдосотойгоор ажаллажа байһанайнгаа түлөө «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орден болон олон медаль хайрада, үнэтэ шагналда хүртэнхэй.

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, манай орон дотор коммунизм байгуулха арюун нангин хэрэгтэ өөрынгөө хубита лаб оруулха бэзэ гэжэ депутат, үнинэй эмшэн Анастасия Антоновнада найдая. Иимэ хүнүүдээр арадай омогорхохо ёһоороо омогорходог.

В. Базаров,
хүдөө бэшэгшэ.

Замай тэмдэглэл

Шэнэ сагай шэнжэ

ЗЭРЭЛГЭЭТЭН ХҮХЭРЭГШЭ ЗЭДЭ НЮТАГТА хүнэй дура сэдьхэл татан буляама, жэшээгүй һонин һайхан зүйлнүүд олон юм даа... Түргэн урасхалта Зэдэ мүрэниие үгсэн, уруудан, хурданхан машинын хүсэ мэдүүлэн табилуулбалтнай, табан хушуута һүрэг мал талалиг уужам дайдыень бүрхөөн, шэмэглэн бэлшэхэл.

Гансал олон мянган адууһа малаараа орон нютагаа суурхуулаа юм аа гү гээд һонирхоходо, үнэнтэ дээрээ тоншье тиимэ бэшэ! Сагаан эдеэнэйнь салгидан, билтаран дэбэрхэтэй хамта, эндэхи хүн зоной ажаһуудалшье үдэрһөө үдэртэ хубилжа, имагтал шэнэ ёһоной, коммунис ёһоной болбосоронги байдал хүгжэнэ...

ИНЗАГАТА ТУХАЙ ТОБШОХОНООР...

«Мүнгэнэй уһа түрхижэрхиһэндэл мэтэ, үнгэ бүриин үрэ жэмэстэ модод олиггүй һайханаар сэсэглэн ногоорон байхадаа, яаһан гоё агшаб». Игэжэ зуугаад жэлэй саада тээ ородой оюун бэлигтэ поэт Н. А. Некрасов бэшээ бэлэй.

...Үргэн Борьёое үгсэн зурыһан харгыгаар табилуулжа ябахадамнай, ородой поэдэй уран гоё найруулал ухаан сэдьхэлдэмнай хаха зүһэн ороодхибол. Үнэхөөрөөшье үзэсхэлэн гоё газар дайда байбал! Оршон тойронхи нэлэнхы ногоон шугы шэбэр соогуур мойһоной эшэ намаа түлэг хаһа дундаа сэсэглэшоод, холоһоо ягааран сайран харагдаха.

Уданшьегүй бүхэнтэһэн олон болдог гүбээнүүдые дабан сасуу, жииртээ сагаан шифер хушалтатай шэнэ гэр байранууд альган дээрэ мэтэ аржын толорон харагдалай. Энэл даа, Инзагата гээшэмнай!

Дүтэлхэ бүримнай дүүрэн аяга дээжэтэй, түбхинэһэн шанга һуудалтай—иимэ нютаг байбал. Совет засагай бүри тоггохын урда тээ эндэ юун байгаа гэжэ һананат? Ганса үгэдэ гарзагүй, олон үгэдэ олзогүй. Юрэ хөөрэбэл, ёдойхо гадаһагүй, ёрбойхо гэргүй, хубхай хооһон тала байһан гэхэ. Хуушанай ба шэнэ Инзагатые хоёр нюдөөрөө үзэһэн, мүнөө 95 наһатай Дамбиин Цырен-Доржо үбгэжөөлһөө энээн тушаа асуубалтнай, домог түүхыень хургаа даран хөөрэхэл байха.

...Хии һалхинай торон тогтонгүйгөөр, ходоро үлеэжэ байдаг газарта мүнөө 340 гаран үрхэтэ айл түбхинэн һуурижанхай. Тиигээд энэ артель хүн түрэлтэндэ хэтын жаргалай мүнхэ һүлдэ заяаһан — коммунизмын агуу нэрэ зүүнхэй. Дүн хамта 7 миллион доходтой, аймагтаа түрүү энэ колхозые партиин үнинэй солдат Бато Лубсанович Мурхонов хүтэлбэрилдэг юм.

БАРИЛГААР ШЭНХИНЭҺЭН ТАБАН ЖЭЛ

Зай, иигээд, энэ нютагнай нюдэндэ торолдомоор, сэдьхэлдэ хадуугдамаар ямар һонинтойб? Тобшохоноор тайлбарилжа үзээ. Тон лэ һүүлэй табан жэл соо шэнэ түхэлэй, элдэб янзын барилганууд доroһоо түлхюулһэн, дээрэһээ татуулһан шэнгеэр олошороо. Гансахан энэ жэлэй туршада соёл културын барилгада 50 мянган түхэриг һомологдонхой. Энэнь юунһээшье эли тодо гэршэ болоно бшуу. Захаһаа абан тоолохо болоо һаа, сомон зүблэл, библиотекэ мэтын олон таһагуудтай, уураар дулаасуулагдадаг колхозой правлени, мүн лэ тиимэрхүү түхэлтэй найман жэлэй хоёр дабхар һургуули, мүнөөнэй орёо оньһон эмнэлгын түхеэрэлгэтэй хүдөөгэй больница, магазин, мүн бэшэшье барилгануудые олоор ашаглалгада оруулһыень тэмдэглэнгүй үнгэрэлтэй бэшэ. Тэрээнһээ гадна, колхознигуудта 70 гаран шэнэ гэр дарайса барижархинхай. Иимэ ушарта омогорхон, баясангүй яахабши... Тиимэ болохолоороо, колхоз—үргэн нийтэ таряашадта коммунизм байгуулха бодото һургуули боложо үгэнэ бэшэ аал? Ямар һайхан жэшээ гээшэб!

Хүдөөдэ соёл культурын барилга саашадань эрид хурдадхаха тушаа коммунизм байгуулагшадай Программа дотор тусгаар хэлэгдэһэн гээшэ һааб даа. Энэ талаар колхозойнь правлени, партком саашадаа ямар хараа шэглэлтэй хаб?

— Соёлой болон ажаһуудалай барилга саашадань эрид шууд түргэдхэхэ, үргэдхэхэ хэрэг мүн лэ мүнөөдэр мяха, һү, тоһо, таряа талха элбэгжүүлхын түлөө сухарилтагүйгөөр тэмсэхэ гэһэн удхатай бшуу. Ерэхэ жэлдэ хүүгэдэй ясли, саад, стадион, пекарни, мүн МТМ барижа дүүргэхэ түсэбтэйбди. Эдэмнай бүхыдөө шлакобетоноор шудхагдажа хэгдэхэ ёһотой болоно бшуу. Хэрбээ колхознигуудайнгаа бороо хура барихагүй оройтой гэр соо һуудаг һаань, олон миллион олзотой гэһэн нэрэ зүүһэнэй хэрэг юуб?! Энээн тушаа нэгэ иимэрхүү юумэ хэлэмээр байна. Барга сагай хамаг баялиг юу байгааб—адаг һүүлэй адууһа мал. Тиихэдэ мүнөөнэй гол шухаг баялиг—имагтал коммунизм байгуулагша совет хүн болоно бшуу. Тон түрүүн эндэһээл бодомжолдог гээшэбди. Саашань гэхэдэ, хүдөөгэй хүн зон оюун мэдэрэлэйнгээ талаар нилээд ургаа бшуу даа. Ондоогоор хэлэхэдэ, хүнүүд гээшэ мүнөө үе сагта һайн һуудалтай болохо гэжэ оролдохын хажуугаар эрдэм болбосоролоо дээшэлүүлхые эрмэлзэнэ бшуу,—гэжэ Бато Лубсанович бодомжотойгоор хөөрэнэ.

Саашадаашье энэ колхоз республика дотороо шэнэ шэнэ барилгануудаараа шэнхинэжэл байг!

Үшөө юу хэлэлтэйб гэхэдэ, артельдээ ажалаараа алдаршажа, хүндэтэй болоошод олон юм. Иимэл хүнүүдые урагшаа уряалһан улаан согтон гэнэ бэшэ гүбди. Аха заха нүхэд соонһоонь бүхы наһаараа адуун һүрэгөө манаһан, Ленин орден шагналтай Лубсанай Шултум яагааб?! Үгышье һаа, хонишон солоёо суурхуулһан, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордентэй Бадмажабай Цыремпил төөдэй яагааб даа?! Хэрбээ хуушан сагай байгаа һаань, эдэнэр ямар хуби заяатай зон байха һааб? Мүнөөнэйхидөөл адли хүн солоёо дуудуулжа ябахад һэн гү?

Зүгөөр социализм арад түмэндэ юу үгөөб? Ямар эрдэни хайра үршөөгөөб? Тэрэ хадаа, тон түрүүн ажалша хүнэй алдар нэрые үндэр дээрэ үргөөд, тэрэниие түүхэ соо түрүүшынхеэ хуби заяанайнь ёһото эзэн болгоо!

Ахамад эдэ зонойнгоо арюун үйлэ хэрэг үргэлжэлүүлэгшэд хэд гээшэб? Нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө жэлдээ 2000—2500 литр хүрэтэр һүн далай урадхуулдаг Мария Ринчинова, Цырен-Дулма Аюшеева, республикын чемпион-механизатор Фёдор Хайруллин, партийнабэшэ большевик Жамсаран Ганжуров болон бусадые олоор нэрлэмээр.

Теэд... бүхыдэнь тэмдэглэхэ тон аргагүй дээрэһээ, блокнодоо саашань ирахамнай.

«САГААН ДАРИ» БЭШЭ, СОВЕТ ЭМШЭН АРГАЛНА

Хуурай шаралзада гал шатаажархиһан мэтэ телефоной хонхо эртэ үглөөгүүр мэгдүү шангаар жэнгирбэ.

— Алло! Хэн бэ?! Хаанаһаа?...

— Түргөөр абарыт! Һалажа байнал! Бушуулыт!.. Иимэ сошордолтой мэдээ абаһан ахалагша врач шухала хэрэгтэй юумэеэ ябууд дундаа түхеэрээд, санитарна хүнгэн машинаараа саг дары ошожо, гэнтэ хүндөөр үбшэлэгшын ами наһа абарһан байгаа. Усал аюулда дайрагдаашамнай колхозой главна бухгалтер байба бшуу.

Энэ ушар хаана болооб? Нёдондо хабар Инзагатын «Коммунизм» колхозой конторо соо.

Иимэ жэшээ дурдаха болоо һаа, олон. Зүгөөр алтан дэлхэй дээрэ ажаһууһан сагташ элдэбын ушаралта ябадал тохёолдодог ха юм даа. Теэд тэрэ сагаан халаадтай хүндэ зүрхэнэй халуун баясхаланһаа бэшэ ондоо юу хэлэхэбши даа...

Болоһон ушар тухай энэ больницые даагша Георгий Доржиевтай хөөрэлдэхэдэ:

— Тэрэл жэлынь Эрхүүгэй мединститут дүүргэжэ ерээд, һаял бэеэ даагаад хүдэлжэ эхилһэн намда түрүүшымни бодото шалгалта болоһон юм. Һанахадам, ехэл мэгдээ гээшэ һэн хаб. Тэрэниие наһан соогоошье мартахагүйб,—гээд хирург мэргэжэлтэй хүн тула ерэхэ жэлдэ эндээ яажа операци хэхэ тухай һанамжаяа хубаалдаа һэн.

Һонирхомоор үшөө юутэйб? Аймагтаа эгээн түрүүлэн, элүүрые сахиха университет эмхидхээ. Гадна бэеын элүүрэй тусхай үдэр тоггоогдонхой. Хараалһан эдэ хэмжээ ябуулгануудаа гансал лекци, хөөрэлдөө, элидхэл хэһээрээ хизаарладаг бэшэ, харин аймагай эмшэн-эдэбхитэдэй хүсөөр медицинын темэдэ зорюулагдаһан һонирхолтой концерт, хатар наада табижа, элдэб мүрысөө, һорёонуудые хэдэг заншалтай.

Оройдоол 25 наһанайнгаа шарай хараһан, залуу врач Гоша Доржиевай саашадаашье олоной туһада улам оролдосотойгоор ажаллаха байһандань бата найдахаар.

...Бардам омогоор хайшлашье шэртэ—баян тала, баярай дуунууд зэдэлнэ. Үглөөнэй һэрюундэ улаангир модод ногоорон, мойһоной эшэ намаа сэсэглэн сайраад, баһал гоё бшуу. Теэд ажалдаа шунаһан энэ хүнэй энэрхы сэдьхэл, оюун мэдэрэлэйнь баялигые юугээр хэмжэлтэй гээшэб...

Ч-Ц. Санжиев,
манай тусхай корр.

ТООСООГОО ХЭБЭ

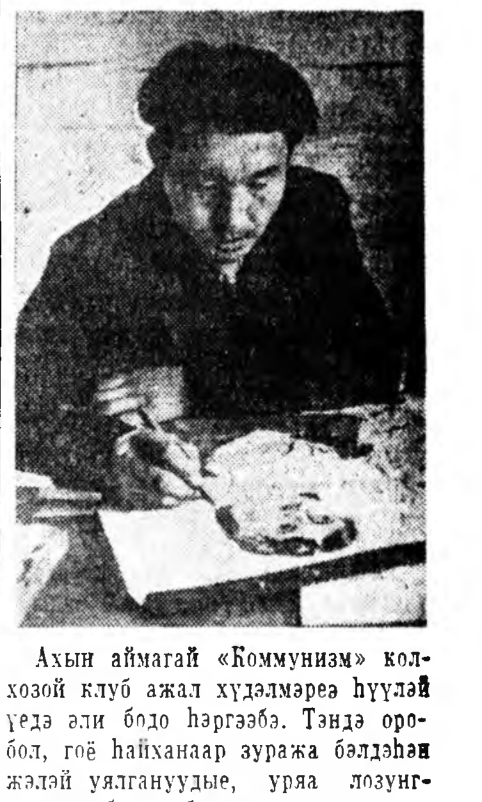
Һаяшаг Хориин аймагай Анаагай совхозой 3-дахи отделениин коммунистнууд эхин организациингаа бюрогой тоосоото үе соо хэһэн ажалынь зүбшэн хэлсэбэ. Тэрэнэй секретарь Ж. Г. Базаров тоосоото элидхэл хээ.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн коммунистнар партбюрогой тоосоото үе соо хэһэн ажал хүдэлмэри тухай хэлэхэ зуураа, дутуу дунданууудыень шангаар шүүмжэлээ.

Партиин эхин организациин тоосоото суглаан зүбшэгдэһэн асуудалаараа тусхай тоггоол абаад, шэнэ бюро һунгаба.

Р. Цымпилов,
КПСС-эй Хориин райкомой инструктор.

КЛУБАЙ ЭЗЭН

Ахын аймагай «Коммунизм» колхозой клуб ажал хүдэлмэреэ һүүлэй үедэ эли бодо һэргээбэ. Тэндэ оробол, гоё һайханаар зуража бэлдэһэн жэлэй уялгануудые, уряа лозунгнуудые болон бусад түхеэрэлгэнүүдые баясан харахат. Үнгэрөөшэ һара соо хэн малшанай ямараар хүдэлжэ гараһан тухай мэдэхэ гээ һаа, һара бүриин дүнгүүдые уншаад байхадаа, элеэр ойлгохот. Гадна газетэ болон журналнууд тэндэ хододоо дэлгээтэй бэлэн байдаг, ханын газетэшье хирэ хирэ болоод лэ гарадаг. Эдэ бүгэдые клубые даагша нүхэр Замбалов Жалсан Шултымович гэдэг бэлдэһэн, түхеэрһэн байха. Оролдосо үүсхэл гаргажа хүдэлһэнэйнгээ ашаар нүхэр Замбалов клубаа соёл болбосоролой ёһотой гуламта болгожо шадаа. Тиихэдээ гансал харуулан ойлгуулха арга хэрэглээд хизаарладаг бэшэ, харин колхознигуудай дунда һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые, газетэ, ном уншалга хододоо үнгэргэжэ байдаг. Холын фермэнүүдтэшье хүндэтэй айлшаниинь болодог.

П. Жужаев,

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: клубые даагша нүхэр Ж. Замбалов ажалдаа байна.

Авторай фото.

ХАНИ ЁҺОНОЙ УУЛЗАЛГА

Монголой түлөөлэгшын эстафетэ абажа байһаниие харуулагдана.

Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион. Тэндэ Улаан-Баатарай гүрэнэй багшанарай институдай, Улаан-Үдын «Буревестник» гэжэ спортивна бүлгэмэй студентнэрэй хоорондохи мүрысөөн хүрэһөөр хүнгэн атлетикээр эхилбэ.

Түрүүшээр эхэнэрнүүд 100 метртэ урилдаагаа. Тэрэ зайе 13,1 секунда соо гүйжэ гараһан Монголой түлөөлэгшэ Долгоржав хамагһаа түрүүн ерээ. Хоёрдохи һуурида Нина

Арбан янзын спортоор илажа гараһан Иван Утенковой үндэрые харайжа байһан үе.

Одарич (Улаан-Үдэ) гараа. Гэбэшье конкурсдо оролсонгүй урилдаһан Валентина Мартынцева энэ зайе 12,5 секунда соо гаталжа, хамагһаа хурдан гүйбэ.

Удаань эрэшүүл мүн 100 метртэ урилдаагаа. «Буревестнигэй» спортсмен Роберт Дондубон тэрэ зайе 11,0 секундада гүйжэ түрүүлээ. Монголой багшанарай институдай студент Баяр Зунаст 11,4 секунда соо тэрэ зайе гаталаа. Тиигэжэ хоёрдохи һуури эзэлбэ.

Тэрэ үедэ эхэнэрнүүд утые харайлгаар мүрысэжэ байба. Евдокия Теслева («Буревестник») ехэ амжалта туйлаа. Тэрэ 5 метр 36 сантиметр утые харайгаа. Энэнь 1960 ондо өөрынь тогтооһон республикын рекордһоо 10 сантиметр ута болоно. 4 метр 99 сантиметр харайһан Валентина Мартынцева хоёрдохи һуурида, 4 метр 22 сантиметр харайһан Ячинхорло (МНР) гурбадахи һуурида гарабад.

Утые харайлгаар эрэшүүлэй дундаһаа Буряадай спортсмен Роберт Дондубон түрүүлэб. Тэрэ 6 метр 46 сантиметр утые харайба. Энэ нүхэрнай мүрысөөнэй гурбадахи үдэртэ 200 метртэ урилдахадаа тэрэ зайе 22,4 секунда соо гаталжа, республикын шэнэ рекорд тогтооһон байна. 1961 ондо Альберт Штесселей тогтооһон рекорд 22,8 секунд байһан юм. Тиихэдэ нёдондоной чемпион 22,5 секунда соо 200 метртэ гүйһэн байгаа.

МНР-эй спортсмен Цэдэбсурэн 6 метр 12 сантиметр утые харайжа, хоёрдохи һуури эзэлһэн байна.

Үндэрые харайлгаар Евдокия Теслева баһал түрүүлээ. Тэрэ 1 метр 40 сантиметр үндэрые харайба. Долгоржав (МНР) 1 метр 25 сантиметр үрэ дүнтэй. Эрэшүүлэй дундаһаа конкурсдо оролсонгүй мүрысөөндэ хабаадалсаһан залуушуулай спортивна һургуулиин командын түлөөлэгшэ Максимов 1 метр 75 сантиметр үндэрые харайба. «Буревестнигэй» түлөөлэгшэ Виноградов 1 метр 65 сантиметр, Монголой спортсмен Даваа-Самбу 1 метр 55 сантиметр дээгүүр харайбад.

Ядро түлхилгөөр эрэшүүл, эхэнэрнүүдшье сооһоо Улаан-Үдын «Буревестник» илаа. Копьё шэдэлгээр Улаан-Баатарай студент Оюнханд нэгэдэхи һуури эзэлээ. Мүрысөөнэй һүүлшын үдэртэ манай хүнгэн атледууд баһа нэгэ гайтайхан амжалта туйлаа. Залуушуулай спортивна һургуулиин командада хабаадагша Иван Утенко (Бэшүүр) арбан янзын спортоор 5094 очко абажа, республикын шэнэ рекорд тогтооһон байна. Тэрэнь 11 жэлэй саада тээ 1951 ондо Головановай тогтооһон рекордһоо 147 очкогоор дээшэ болоно.

Мүрысөөн гурбан үдэр соо үргэлжэлөө. Тэрээндэ Буряадай спортсменүүд илаба. Тэдэнэр 31577 очкотой. Тиихэдэ айлшаднай 25842 очко абаа. Энэ мүрысөөн манайшье болон Монголойшье дээдэ һургуулинуудай хүнгэн атледуудэй спортивна шадабаринин бүри ехээр ургаһыень харуулба.

А. Шадрин.

Эстафетнэ урилдаанда түрүү һуури эзэлэгшэдтэ диплом барюулагдажа байна.
Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

Энээниие мэдэхэ гүт?

Тоһоной нюуса

Дэлхэй дээрэ тоһон анха түрүүн хайшан гэжэ абтаа һэн бэ гэхэдэ: арабууд тэмээгээр холын аянда мордоходоо арһан тулам соо һү хэжэ ганзагалаад ябаһан байгаа. Һүниинь ганзагада удаан һэжэрэгдэхэдээ тоһо гарашоод байба. Хүрэһөөр тэрэ тоһоёо ооһор жолоо гэхэ мэтын һурта түрхижэ, эдеэ оруулдаг байһан гэхэ.

Нэгэтэ арабуудай нэгэн тэрэ тоһоёо амталаад үзэбэ. Тиихэдэнь тоһониинь тон амтатай, үлзэтэй хоолтойшье байшаба ха. Тэрэ гэһэнһээ хойшо тоһо гаргадаг болоһон байна. Тиихэдэ һүез тулам соо хэжэ моринdo ганзагалаад, һүнэйнгөө тоһон болотор мориёо намнан оодоргодог байһан түүхэтэй.

(«Сельская жизнь» журналһаа).

Залуу мэргэжэлтэдэй зүблөөн

Республикын худалдаа наймаанай залуу мэргэжэлтэдэй зүблөөн Улаан-Үдын кооперативна техникумэй актова заал соо һаяхан болобо. Зүблөөндэ хабаадагшад «КПСС-эй XXII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй зорилго», «Худалдаа наймаанай хүдэлмэри һайжаруулгада залуу мэргэжэлтэдэй үүргэ» гэһэн, мүн бусад элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэбэ.

Зүблөөндэ хабаадагшад хүдэлмэринингөө дүй дуршэл халан абалсаа.

Д. Колмаков.

Павел Морозовой нэрэмжэтэ хүүгэдэй сэсэрлигтэ

Улаан-Үдын ПВЗ-гэй хоёрдохи участогта Павел Морозовой нэрэмжэтэ хүүгэдэй сэсэрлиг нээлгэдэ зорюулагдаһан һайндэр болобо. Эндэ һургуулиин һурагшад, һургуулиин наһа гүйсөөгүй багашуул, мүн үбгэд, хүгшэд олоороо сугларaa.

Сэсэрлиг соо үнгын сэсэг, элдэб модод олоор һуулгагданхай. Сэсэрлигэй нээлгэн дээрэ духовой оркестрын хүгжэм зэдэлээ. Тиигэжэ залуу үетэн наада зугаа дэлгэжэ сэнгэһэн байна. Эдэнэр дуу дуулаа, шүлэг, рассказ хэлээ. Эрхим дуушад, рассказ хэлэгшэдтэ элдэб янзын бэлэгүүд барюулагдаа.

Удаань кукольна театрай наадан табигдажа, багашуул ехээр һонирхоо.

Д. Дармаев.

Сагай уларил

Буряадай гидрометбюрогой мэдээсэһэнэй ёһоор мүнөөдэр республика соомнай үүлэтэйшэг аад, ехэ бороо орохогүй. Хойто зүгһөө бага зэргэ һалхилха. Улаан-Үдэ хотодо үглөөгүүр 10—12, үдэрынь 22—24 градус дулаан байха. Июниин 23—24-нэй үдэрнүүдтэ республика соомнай үүлэтэйшэг байха. Тэд бороо орохогүй. Баруун тээһээ намдуухан һалхин үлеэхэ. Һүнинндөө 7—12, үдэртөө 20—25 градус дулаан байхаар хүлеэгдэнэ.

БУРЯАД ҮНЭН
4-дэхи нюур
1962 оной июниин 22.

Хилын саанаһаа

„Шанга уридшалан һануулга“

«Красная Гривица» гэдэг машина бүтээлгын заводой хүдэлмэрилэгшэдэй митингдэ СССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгэ тухай Англиин бүхы газетэнүүд мэдээсэл үгэһэн байна.

Коммунизмын илан мандаха байһанда Н. С. Хрущевой батаар этигэһэн тухай баруун гүрэнүүдэй хэблэл онсолон тэмдэглэбэ. Баруун гүрэнүүдэй империалистнуудай Советскэ Союзда эсэргүү дайн байлдаа хэхэ һэдэлгэ гаргаагүй һаань дээрэ. Хэрбээ иимэ дайн байлдаае эхилээ һаа, өөһэдөө хосорхо болоно гэжэ Н. С. Хрущевой уридшалан һануулһан тушаа мэдээсэл соонь заагдана.

«Берлинэй асуудалһаа уламжалан дайн байлдаан болохогүй» гэжэ Хрущев мэдүүлнэ гээд «Дейли Миррор» газетэ гаршаг хэбэ. Тиигээд энэ асуудалаар Советскэ Союзай ямар хараа шугамтай байһаниие тус газетэ тодорхойлно.

Советскэ правительствын толгойлогшые Бухарестын ажалшадай баяр баясхалантайгаар угтаһан тухай «Дейли экспресс» газетын тусхай корреспондент бэшэһэн байна.

Ядерна зэбсэг туршаха шиидхэбэриие буруушаана

АДДИС-АБЕБА. июниин 20. (ТАСС). Замбуулин дайдада ядерна зэбсэг туршаха гэһэн Америкын правительствын шиидхэбэриие «Войс оф Эфиопиа» газетэ түрүү бэшэг соогоо сэхэ шууд буруушааба. Энэ хорото муухай зорилготой туршалгануудые дэлхэйн бүхы эрдэмтэд, тэрэ тоодо Америкын эрдэмтэд буруушаана гээд газетэ тэмдэглэбэ.

Хэрбээ ядерна туршалгануудай болюулагдаагүй һаа, хэзээдэшье заһаршагүй алдуу хэгдэхэ гэжэ энэ газетэ үргэлжэлүүлнэ. Эфиопи хадаа ядерна туршалгануудые хэдыдэшье дэмжээгүй, дэмжэнэшьегүй гээд түрүү бэшэг соонь хэлэгдэнхэй.

Алжирай байдал тухай

ПАРИЖ, июниин 20. (ТАСС). Алжир городто ажана байдалай тогтоогдожо байхадань, Оран шадархи ОАС-ай алуургшад хорото хэрэгээ үргэлжэлүүлнэ. Алжир хүнүүдэй һуудаг орон городой баруун урдахи кварталые томо буугаар буудаба. Хэды һомон Франциин сэрэгүүдэй байдаг газарта унаа. Тиигэжэ 18 солдадууд шархатаа.

Сиди-Бель-Аббестэ байрлаһан ОАС-ай дээрмэшэд Франциин солдадуудта добтолжо, хоёр хүниие алаа, хэды хүниие шархатуулаа. Алжирай баруун хубида фашис организацинуудые толгойлдог ОАС-ай дээрмэшэд нюуса радиогоор тусхай дамжуулга хэһэн байна. Тиигэжэ Орон город шадар тусхай бүлэг бии болгожо, эндэхи газарые Алжирһаа амяарлан гаргаха зорилго табинабди гэжэ мэдүүлһэн байха юм.

Алжир городто яһала намдуун һайн байдал тогтоогдонхой. Алжирай ажалшадай бүгэдэниитын союз городой бүхы хүнүүдэй ажалдаа гарахыень уряалба.

Лаосой коалиционно правительствын премьер-министр Суванна Фума мэдүүлгэ хэбэ

ПАРИЖ, июниин 20. (ТАСС). Франс Пресс агентствын корреспондентын Вьентьянһаа мэдээсэһээр, Лаосой коалиционно правительствын премьер-министр хан изагуурта Суванна Фума үсэгэлдэр тусхай мэдүүлгэ хэбэ. Бун Умай-Фуми Носаванай бүлэглэл коалиционно правительствo бии болголгодо һаад тойбо ушаруулха эрилтэ табиба гээд хан изагуурта Суванна Фума хэлээ.

Энэ бүлэглэлэй эрилтын удха шанар ямар бэ гэхэдэ, Лаосой байдалые хуушанайхяарынь хубилалтагүйгөөр орхихо гэһэн удхатай гэжэ Суванна Фума мэдүүлбэ.

„БЕРЕЗКА“ АНСАМБЛЬ СУУРХАНА

БУЭНОС-АЙРЕС, июниин 20. (ТАСС). Хореографическа «Березка» гэдэг совет ансамбльда хабаадагшад «Опера» театр соо үсэгэлдэр түрүүшынгээ наада харуулба. Аргентинын ниислэлэй хүн зон совет артистнуудые айхабтар хани халуунаар угтаһан байна. Олон номернуудынь харагшадай эрилтээр хоёр дахин харуулагдаа. «Гоё», «Тон һайхан» гэжэ ансамблиие хараһан хүн зон сэгнэбэ.

Буэнос-Айресай муниципалитедэй хүтэлбэрилэгшэд, Аргентинын ниитын, политическэ мэдээжэ ажал-ябуулагшад, дипломатическа корпусой түлөөлэгшэд «Березкын» түрүүшын концертдэ байба.

США-гай компартиие хинан мүрдэһөөр

НЬЮ-ЙОРК, июниин 20. (ТАСС). Коммунистнуудта эсэргүү Смидэй хуулида заһабари оруулһан хуулиин проектые США-гай президент Кеннеди июниин 19-дэ батална. Энэ заһабариин ёһоор, мүнөө бии байгаа гүрэнэй байгуулалтые унагааха гү, али үгэсэлгэ хэхэ зорилготойгоор организаци бии болгохо хэрэгые хорин[...] Ассошиэйтед Пресс агентствын бэшэһээр, коммунис шэнэ эм[...] хинүүдые бии болгохо, Холбоото Штадуудай коммунис партида шэнэ гэшүүдые абажа ябадал хоригдоһон болоно.

Америкын гурба мянган сэрэгшэдые Баруун Берлин асархаяа байна

БАРУУН БЕРЛИН, июниин 20. (ТАСС). Америкын сэрэгэй командовани һаяын үдэрнүүдтэ 3 мянган сэрэгшэдые Баруун Германиһаа Баруун Берлин асарха гэжэ байна.

Хуурай газарта ябаха Америкын сэрэгэй наймадахи полкын эдэ сэрэгшэд 47-дохи полкын орондо Баруун Берлин ерэхэ гээд, Баруун Берлинэй хэблэл мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Германиин Демократическа Республикын газар дээрэ [...] шодог харгы замаар Америкын сэрэгүүд Баруун Германиһаа Баруун Берлин асарагдажа һөөргэнь абаашагдаха байна.

Бундесверэй дүрбэн реактивна самолёдууд мүргэлдэжэ унаба

БОНН. июниин 20. (ТАСС). «Старфайтер Ф-104» түхэлэй бундесверэй дүрбэн реактивна самолёдууд агаарта мүргэлдэжэ, бута унаба. Америкын агаарай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй капитан Джон Г. Спеер нэгэ самолёдтонь һуужа ябаба. Энэ капитан истребителиин лётчигуудые бэлдэхэ бундесверэй һургуулида инспектороор ажалладаг байгаа. Баруун Германиин наһа бараһан лётчигуудай нэрэ «Нейе Рейн Цейтунг» газетын мэдээсэлдэ дурдагданагүй. Бундесверэй агаарай сэрэгэй хүсэнүүд гурбан эгээл һайн лётчигуудаа алдаба гээд энэ газетэ бэшэһэн байна. Тиигэжэ дүрбэн реактивна самолёдуудай унахада 200 миллион маркын гарза гаралобо.

Япон милитаризмын замда ороно

ТОКИО, июниин 20. (ТАСС). Ямагата город үсэгэлдэр ерэһэн Японой агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй штабай начальник Мацуда Японой авиацине саашадань хубилгаха түсэбүүд тухайгаа хөөрэбэ.

Абяанһаа түргөөр ябадаг реактивна истребительнүүдэй 7 авиаотрядууд Японд бии болгогдохо гэжэ Ямагата мэдүүлбэ. Эдэ отрядуудай түрүүшынхинь Цитосэ (Хоккайдо) баазада энэ оной ноябрьда бии болгогдохо юм. Уридшалан һануулха автомат түхеэрэлгэтэй радарна система бүхы Японой газар дээрэ [...] болгохын түлөө Японой агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй командовани оролдожо байна. Токио город шадарай Футю гэдэг [...] энээнэй түбынь байха.

Дээрээ вертолёдуудтай [...] нануудай флотили бии болгохо шиидхэбэри Японой национальна оборонын управлени абаба гээд «Иомиури» газетэ бэшэбэ. Мүн вертолёдуудые абажа ябаха томо авианосец бариха тухай асуудал шэнжэлэгдэн харагдаха.

Үшөө нэгэ туршалга хэгдэбэ

НЬЮ-ЙОРК, июниин 20. (ТАСС). Номгон океанда, Джонстон арал шадар, агаарта ядерна зэбсэг туршаха гэһэн Холбоото Штадуудай һэдэлгэ бүтэбэгүй. Америкын информационно агентствонуудай мэдээсэһээр, ядерна һомо абажа ябаһан «Тор» ракетэ табигдаһанай һүүлээр газарһаа ургэһэн дохёогоор агаарта тэһэлэгдэбэ. Шалтагааниинь юуб гэхэдэ, тэрэ түхеэрэлгэнь техническэ дутагдалтай байба. Ракетын эбдэрхэйнүүд, ядерна һомон океанда унаа. Зүгөөр ядерна тэһэрэлгэ болобогүй.

БИМБЫН НАМСАРАЙН ЗҮҮДЭН

Үсэгэлдэр үдэшэ үлүү гаратар хара архи хахадай шэлнүүдэй амһараар хүхэжэ хүхэжэ, хүндөөр унтаһан Намсарайда аймшаттай гэгшын аюул тодхорто зүүдэн үзэгдөөд:

— Алабал-оо, алабал, айл нютагаархин абарыт, арьяа баалам, ши, хамагые харагша, Чилсааным буурал баабай, абарыш!—гэжэ байжа хашхараад, олбог шэрдэгүүд дээрээ огто тогтонгүй, оро бодогүй мухаришахадань, суг хамта совхозой 189 толгой эбэртэ малай түлөө харюусаха уялгатай Дэлэгэйнь Даши-Дондок энэ үбгэмни дэмыржэ яажа байна гээшэб гээд, нохой халхай гадар хубсаһаараа газаашаа түйжэ гарашоод, хэлэ амаяа татагалзуулан, хэлэхэ үгэеэ оложо ядан, шэшэржэ һалганажа байгаа гэхэ. Харин Бимбын Намсарай баггүй ехээр унаһандаа һүбэймни, һүүжэмни бүтэн юм аабза гэжэ һөөл зөөлөөр барижа үзөөд, эжэ эхигүй шэшэрһэн гараагаа газар тулан үндыжэ:

— Ай бурхан, ямар муухай зүүдэн амиды ябаһан хүндэ үзэгдэдэг юм гээшэб, ай бурхан!—гэжэ, аман соогоо маани мэгзэм уншаха зуураа, гүбэнэбэ. Дэлэгэйнгээ Даши-Дондогой дэгэлэй үлгөөтэй, өөрынь үгы байхада, үүдээр шагаагаад, һүлэмхихэн хоолойгоор:

—Даши-Дондок, яаһамши? Ябыш наашаа!—гэжэ ооглобо ха. Нүхэрэйнгөө хуушан түхэлдөө ороһыень мэдэхэдээ, нүгөөдэнь тэрэнээ айнгяар шарайшалан, богоһо алхаба.

— Үсэгэлдэрэйхиһөөмнай шолд гэхэ юумэн үлөө гү?—гэжэ Намсарайнь наагуур һураад, гараа һалганиулан һарбайба. Даши-Дондогынь дараанайнгаа четүүшхэ гаргажа үгөөд:

— Баригты, бурхан зайлуул, яатараа айлгаба гээшэбта?— гэжэ асууба.

— Бү хэлэ, би өөрөө юунһээшье дороор айгаалби. Амимни дээрэ гараад, айбалхайгаараа амилжа, арай шамай тэрьедэбэб. Чилсаанын буурал баабайн үгы һаа, яаха хүн гээшэ һэмбиб, ай бурхан, —гэжэ четүүшхын амһарһаа амаяа һалгаамсараа, Бимбын Намсарай шарьяба.

—Юунһээ тэрьедэбэ гэнэт?—гээд ойлгоогүй байһан Даши-Дондок дахин асууба.

— Юунһээ, юунһээ, хэлээе хаза, үнеэдһээл ааб даа.

— Юун үнеэдһээ?

— Юун, юун, эдэ хаража байһан 189 толгой үнеэдһээ ааб даа.

Эдэшье хоёр бэлэн һаяар бэе бэеэ ойлголсохоо болёо ха даа, харин бидэ ушар ухамайгынь, уншагшад таанадтаа, ойлгуулжа үгэхэл болоо хабди. Үсэгэлдэр үдэшэ үлүү гаратар уугдаһан архиин һүүлээр, Бимбын Намсарайн олбог дээрээ орондоглоод, үхэһэн хүндэл унташахада, юрын хүндэ һанагдаагүй юрэ бусын зүүдэн үзэгдэжэ:

— Алабал-оо, абарыт, алабал,—гэһэн аймшагтай хашхараамнай һүниин тэгэндэ Хойто-Шанаагай хорёо хото, айл тииргэнэй хүл мүрөө алдаса хүлгүүлһэниинь тэрэл. Теэд иимэ юрэ бусын ямархан зүүдэн үзэгдөө гээшэб? Аяар таби гаран жэл алтан дэлхэйе гэшхэжэ, архинша, хаарташаараа Хэжэнгын түхэреэн соо алдаршаһан Бимбын Намсарайе одоо юун айлгаа гээшэб?

...Гэнтэл мэдэхэдээ, Бимбын Намсарай үхэрнүүдэйнгээ хонодог үбэлэй хашаа соо оронхой, үбдэгсөө хүрэшөөд уурал бааян байгаа шабааһан соо угаа зохидоор һуужа байба ха. Хажуудань хахадай шэлнүүд хаһатайханаар жэрылдэн харагдана. Уухашье гэхэдэнь дуран хэбэртэй. Зүгөөр тээ нэгэ хэды болоод байтарнь, зүдэр хүйтэн һалхин хашаагайнь хахархай үүдээр, соорхой оройгоор, огто шабагдаагүй дала мянган забһарнуудаар үлеэжэ, даарһандаа дадагад гээд, шэшэрһэндээ шэнээ алдажа байба ха. Арай шамай һууриһаа бодоод, арба-хорин алхын газарта байгаа дулаахан гэртээ ороxo һанаатай даб гэхэдэнь, аяар үбэл хада хэдэн хоногто Хэжэнгээр архи, хаарта намнажа ябаандань алдагдаад, хүр саһанда хүзүүсээ булагдаһан дүрбэн үхэрэй малаан халзаниинь шорхогор эбэрнүүдээ жада шэнгеэр урдаһаань шэглүүлээд, ухаангүй ууртайгаар хүлзэн дүтэлхэ зуураа.

— Ухайш даа, Бимбын Намсарай, одоол намтай дайралдабабшы даа,—гэжэ буха шэнги бүрхирбэ. Айһан сошоһондоо хүнэй нюурай үнгэгүй хүхэ сагаан болошоһон Намсарайн гэдэргээ гэшхэн ёолон сухарихадань, нойтон хашаа соо хүйтэн үбэл ото хэбтэжэ, зунай халуунда зурааһан боргооһонһоо бэеэ аршалха һүүлгүй мухар болошоһон гушаад гаран гунжа дүнжэд:

— Бүхэли үбэл нойтон хүйтэн дал соо байлгаһанайш түлөө, нохой даһаа, хоёр хабһанайш хоорондуур ходо хадхахамнай!—гэжэ мөөрэлдэн, түхеэрэн хүхэ нюдэдөө сабшангүй, түргэн алхасаар дүтэлжэ ябахадань, аха аргаяа бэдэрһэн Бимбын Намсарай баруун тээшээ халба һүрэбэ ха. Тиихэдэнь:

— Оһойш даа, одоол минии хурсахан эбэртэ хубсаһа хунараараа үлгэлдөөд, хайрагүй хана мүргэхэ гэжэ һанаалтайш!—гэжэ үбэл дунда үбһэгүй болоһондоо хашаагайнгаа оройн һолоомо зулгаажа байтараа, хамхаран унаад, хүл дохолон болоһон хүригшэн хүлзэн угтажа байба. Зүрхэнэйнгөө амаараа гараха болоходо, зүүн тээшээ халба һүрэжэ, даб гэхэынь тэндэ:

— Яагааш зохидоор эбэртэмнай дайралдахаш гээшэб, яһалал үнинэй шамайе хүлеэгээбди,—гэлдэжэ, үбэлэй турша соо үхэһэн хорин үхэрынь нюдэ, эбэрээ үзүүрлээд тодон байхадань, яаха хээхэеэшье мэдэхэеэ болижо айһан сошоһондоо арьяа баалаяа, Чилсаанынгаа буурал баабайе абарыш гэжэ дуудаха баатай болоһониинь тэрэ лэ...

Бимбын Намсарайн зүүдэн зүүдэн лэ юм бэзэ, зүгөөр Хэжэнгын совхозой ажахыда хэтэрһэн эдэ хоёр архинша, хаарташадай хэһэн гай хохидол хэды шэнээн ехэб гэжэ 2-дохи фермын дарганар хурга даран тоолохоор болоо бэшэ гү? Али хүл дээрээ ябажа шадаха 87 үхэрынь бууса газарнуудаар тараагаад, 13 үеэдэһэн арайл голтой амитадыень Хойто Шанаагай хорёо соо орхёод, хоёр хэтэрһэн хүйхэрые зоргоороо архи, хаарта намнажа сэнгэхыень табяад, һанаагаа амаршоо гээшэ гү?

Би, Мархайн аша Тархай, һүзэгшэшье бэшэ хүм. Тиимэһээ архинша, хаарташа, ажалай жаяг заршам эмдэһэн, совхозой хэрэгтэ сохом ехэ хохидол хүргэһэн эдэ хоёрые хайрлажа байнгүй, Хуулитай танилсуулаа һаань, ямаршье арьяа баала, Чилсаанын буурал баабай абархагүй гэжэ һанаха байнаб!

Теэд Хориин прокуратура юун гэжэ һанаха байгаа юм ааб даа...

МАРХАЙН АША ТАРХАЙ.

Редакторай орлогшо М. Н. НИМАЕВ.

Урдань манай газетын редакцида үни удаан ажаллаһан **Гармажап Бадмаевич НИМБУЕВАЙ** сагһаа урид наһа бараһан шаналжа байһанаа тэрэнэй гэр бүлэнэр болон түрэлхидтэ «Буряад үнэн» газетын коллеги мэдүүлнэ.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. ТЕЛЕФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. редактора — 32-74, ответ. секретаря — 27-37, отделов партийной жизни и пропаганды — 24-74, сельского хозяйства и советского строительства — 47-59, промышленности, транспорта, информации — 35-14, культуры, литературы и искусства — 34-05, писем и рабселькоров — 40-49, отдел переводов и корректорская — 35-95, бухгалтерия — 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства культуры Бурятской АССР.

Н 00905. Зак. № 3363.